

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Anja Pelko

**ČRKOPIS IN JEZIK ROKOPISA DRUŽBA KRALJEVIH
VRAT V SLOVENSKEM KNJIŽNEM JEZIKU PRVE
POLOVICE 19. STOLETJA**

Diplomsko delo

Mentorica: red. prof. dr. Irena Orel
Mentor: dr. Matija Ogrin

dvopredmetni univerzitetni študijski program
1.stopnje Slovenistika;
dvopredmetni univerzitetni študijski program
1. stopnje Anglistika

Ljubljana, septembra 2016

ZAHVALA

Iskrena zahvala gre mentorici red. prof. dr. Ireni Orel, ki mi je bila v veliko pomoč pri pisanju tega diplomskega dela. Zahvalila bi se tudi dr. Matiji Ogrinu, ki mi je priskrbel tekst in me seznanil z zgodovinskim ozadjem rokopisa.

Zahvaljujem se tudi družini in prijateljem, ki so mi stali ob strani v času študija.

IZVLEČEK

Diplomsko delo obravnava zanimiv rokopis iz 1. pol. 19. stol. z naslovom Družba Kraljevih vrat, ki za slovenistično vedo predstavlja pomemben dokument iz preteklosti, saj prinaša novo vedenje o omejeni oz. zasebni rabi nekega črkopisa v času, ko so bile sicer v rabi bohoričica, metelčica in dajnčica. Francoski izvirnik je domnevno prevedel nek kranjski jansenist, ki je simpatiziral z nazorom družbe Kraljeva vrata, v besedilu pa je moč najti tudi veliko gorenjskih narečnih značilnosti.

ABSTRACT

The following bachelor's thesis discusses an interesting manuscript from the first half of the 19th century titled The Port-Royal Society, which presents itself as an important document from the past for the Slovenian language science. It brings about new knowledge about a possible private or limited use of a certain alphabet from the time when Bohorič, Metelko and Dajnko alphabets were in use. The French original was supposedly translated by a Carniolan jansenist, as he followed a similar teaching to that of the nuns of Port Royal. In the text, we can also find many features of the Gorenjska dialect.

ključne besede: zgodovina slovenskega jezika, črkopisi, rokopisi, 19. stol.

keywords: history of Slovenian language, alphabets, manuscripts, 19th cent.

KAZALO

ZAHVALA.....	2
IZVLEČEK	3
ABSTRACT	3
KAZALO	4
1 UVOD	5
1.1 ZGODOVINSKO OZADJE	6
2 PREPIS ROKOPISA.....	7
3 ČRKOPIS	8
3.1 PREDSTAVITEV ČRKOPISA	8
3.2 PISAVNE POSEBNOSTI	9
4 JEZIKOVNE POSEBNOSTI	12
4.1 GLASOSLOVNE POSEBNOSTI.....	12
4.1.1 SAMOGLASNIŠKE POSEBNOSTI	12
4.1.2 SOGLASNIŠKE POSEBNOSTI.....	12
4.2 BESEDOTVORJE	13
4.3 BESEDOSLOVJE.....	13
4.3.1 TEDANJA OSREDNJESLOVENSKA KNJIŽNA NORMA.....	13
4.3.2 GORENJSKE NAREČNE PRVINE	13
4.3.3 DOLENJSKE NAREČNE PRVINE (samo v pismu).....	13
4.3.4 STARINSKE BESEDE	14
4.3.4.1 GERMANIZMI.....	15
5 PRAVOPIS.....	16
5.1 VELIKA ZAČETNICA.....	16
5.2 LOČILA.....	16
6 ZAKLJUČEK	17
7 VIRI IN LITERATURA.....	18
PRILOGA: DIPLOMATIČNI PREPIS ROKOPISA DRUŽBA KRALJEVIH VRAT	21

1 UVOD

Za portal Neznani rokopisi slovenskega slovstva 17. in 18. stoletja (NRSS) ZRC SAZU sem diplomatično prepisala religiozni rokopis *Družba Kraljevih vrat*, ki ga hrani Nadškofijski arhiv Ljubljana. Želela sem ugotoviti posebnosti črkopisa, ki ga je rabila omejena skupina ljudi in podobnost črkopisa z uradnim črkopisom prve polovice 19. stoletja, tj. bohoričico. Analizirala sem pisavne in nekatere jezikovne ter pravopisne posebnosti besedila, napisanega v osrednjeslovenskem (kranjskem) jeziku iz časa tik pred nastankom vseslovenskega knjižnega jezika, ko so bile v rabi še nekatere narečne značilnosti.

V diplomskem delu predstavljeni rokopis z naslovom *Družba Kraljevih vrat* (v izvorniku *Druжба Kraljevih urat*) je del prevoda francoskega ali nemškega besedila o dogajanju in verski kontroverzi v samostanu Port Royal v okolišju Pariza s časom dogajanja okoli leta 1669. Gre za rokopis neznanega prevajalca, ki je bil domnevno pristaš janzenizma. Glavnemu besedilu *Družba Kraljevih vrat* je privezan spis oz. fragment o svetem Atanaziju, ki je napisan z isto roko kot osrednje besedilo. Isti prevajalec je dodal še pripis na hrbtni platnici. Rokopisu je bilo dodano še pismo neke ženske z inicialkami M. P., poslano nekemu duhovniku v Ljubljani. V pismu pojasnjuje, zakaj mu je poslala neko besedilo (morda analizirani rokopis) in požgala preostale liste. Rokopis je nastal v Ljubljani ali osrednji Sloveniji v 1. polovici 19. stol. Besedilo *Družba Kraljevih vrat*, ki je napisano na ročno izdelanem papirju, Matija Ogrin datira med leti 1920 in 1940, besedilo St. Atanazij pa med leti 1940 in 1950 zaradi tovarniško izdelanega papirja. Rokopis hrani v Nadškofijskem arhivu Ljubljana.

Glavno besedilo, ki nosi naslov *Družba Kraljevih vrat*, se deli še na podnaslov *Modrijani, Puuavniki in Spokorniki v- kloutur Kraljevih urat.*, ki se začne na strani 11 in se prav tako razdeli na podnaslove, ki so rimske označbe od II. do VII. V besedilu *St. Atanazij* se naslov Sv. Atanazij ponovi štirikrat na začetku strani (str. 17, 21, 25, 29). Tekst *Družba Kraljevih vrat* opisuje nasilje in krivično preganjanje, ki naj bi ga pariški škof pod vplivom jezuitov izvajal nad redovnicami tega samostana, kjer je dotlej deloval Jansenius. Besedilo je pisano kot zagovor in hvala preganjanih nun in menihov, zelo negativno pa označuje škofa ter jezuite. Dodani fragment o svetem Atanaziju govori o svetniku, ki se je blizu petdeset let boril proti krivemu Arijevemu nauku, ki je hotel krščanstvo približati poganstvu in je učil, da se je Jezus rodil kot navaden človek in je bil šele pozneje povišan v božanstvo zaradi pokorne smrti iz ljubezni do Boga (NRSS).

1.1 ZGODOVINSKO OZADJE

Ker osrednje besedilo Družba Kraljevih vrat govori o krivičnem preganjanju redovnic francoskega samostana Port Royal okrog l. 1669 zaradi jezuitskega nasprotovanja njihovemu janzenističnemu nazoru, bom na tem mestu zapisala nekaj besed o zgodovini janzenizma in samostanu Port Royal.

Janzenizem je bilo rimskokatoliško reformno gibanje, ki ga je flamski teolog Kornelij Jansen (1585-1638) osnoval na podlagi natančne študije del svetega Avguščina. Janzenistični nauk temelji na predpostavki, da človek božje milosti nikakor ne more biti deležen z opravljanjem dobrih dejanj, ampak je vse od svojega rojstva predestiniran na večno življenje ali pogubljenje. Bog se le peščici izbrancev odloči podariti večno življenje, preostalo človeštvo pa je tako obsojeno na večno pogubljenje (Encyclopaedia Britannica: 1992, 494).

Ženski samostan cistercijanskih nun **Port Royal** ali samostan **Kraljeva vrata** je bil središče janzenističnega delovanja v Franciji 17. stoletja. Poslopje, zgrajeno l. 1204 v dolini Chevreuse, južno od Versaillesa, je sprva delovalo kot benediktinska opatija. Zaradi nezdravega okolja na podeželju ga je opatinja Jacqueline Marie Angélique Arnauld v letih 1625-26 preselila v novo stavbo v predmestju Pariza. L. 1665 je bila večina nun iz samostana v Parizu izgnana v samostan na deželi, ker niso hotele podpisati formularja v obtožbo Jansena. Za kazen so bile zaprte v samostanu Port Royal des Champs na deželi in niso imele več pravice prejemati zakramentov. L. 1669 je bil sklenjen kompromis s papežem Klemnom IX. in sledilo je 10-letno obdobje cerkvenega miru. Samostana Port Royal de Paris in Port Royal des Champs sta bila ločena. Samostan na deželi je podpirala sestrična kralja Ludvika XIV., vojvodinja Longueville, po njeni smrti pa je zopet prišlo do sporov in nunski skupnosti je bilo prepovedano sprejemati novinke v svoje vrste. Po objavljeni buli papeža Klemna XI. l. 1705 so se morale spokoriti še preostale nune. Družba je bila razpršena 29. 10. 1709 in nune so bile izgnane v razne druge samostane. Samostan na deželi je bil uničen med letoma 1710 in 1712 (Encyclopaedia Britannica: 1992, 623).

Priloženi fragment o **svetem Atanaziju** govori o egiptovskem narodnem voditelju in teologu, ki je večino svojega življenja posvetil uporju proti arijanstvu, krščanski hereziji, po kateri božji sin ni resnično božansko bitje. Sin je nastal iz nič in je imel človeški začetek, zato ne more biti istoveten očetu, ki se je ustvaril sam, ter je zato lahko le polbožansko bitje. Ta polemika je bila končana na prvem nicejskem koncilu l. 325 n. št., ki je obsodil **Arija** in njegove nauke ter dosodil, da je sin iste substance kot oče (Encyclopaedia Britannica 1992: 549, 556).

2 PREPIS ROKOPISA

Kako sem se lotila prepisa besedila?

Besedilo sem prepisala diplomatično, kar pomeni, da sem ohranila vso historično obliko besedila, ne pa tudi natančne grafije. S prepisom sem reproducirala:

- historične črke (ſ), abreviature (ne pa raznih okraskov nad veliko začetnico in posebnega znaka za deljaj),
- prečrtane in nadnapisane dele besedila, marginalne idr. vrinke in dodatke, vključno z očitnimi napakami,
- veliko začetnico;
- napak nisem popravljala, ampak sem napačno mesto označila s slogom `tei:sic`.

Slogi, ki sem jih uporabila za tekstnokritične prvine:

- citate sem označila s slogom `tei:quote`,
- slovenske navedbe sem označila s slogom `tei:q`,
- okrajšavo sem označila s slogom `tei:abbr`,
- očitne pisarske napake sem označila s slogom `tei:sic`, pri čemer sem označila celotno besedo,
- za prečrtane in dodane ali vrinjene dele sem uporabila sloga `tei:del` in `tei:add`,
- kjer je tekst v izvorniku manjkal in sem ga uganila in dopisala, sem uporabila slog `tei:supplied`.

Vsebinske dele sem označila takole:

- za osebna lastna imena sem uporabila slog `tei:persName`,
- za zemljepisna lastna imena sem uporabila slog `tei:placeName`,
- za stvarna lastna imena (imena organizacij) sem uporabila slog `tei:orgName`.

Razumevanje teksta je bilo oteženo zaradi slabe koherence in zapletene skladnje. V nekaterih besedah je težko opaziti razlike med malimi črkami a in o, e in i ter u in v. Velika začetnica za i in j je enaka (veliki pisani I), veliki u in v sta si po obliki podobna, mala in velika začetnica za k sta si podobni. Težko je bilo prebrati nekatere številke, ker sem najprej mislila, da so črke (npr. 6).

V besedilu se pojavi tudi veliko starinskih in narečnih besed, ki so mi povzročale težave, zato sem si za njihovo razlago pomagala s pomočjo Pleteršnikovega, Snojevega slovarja, Slovarja jezika Janeza Svetokriškega in SSKJ-ja s spletišča Fran.si.

3 ČRKOPIS

3.1 PREDSTAVITEV ČRKOPISA

Predstavljeni rokopis nam dokazuje, da so v času iskanja ustrežnejše pisave od bohoričice obstajali različni pisni sestavi, ki so bili rabljeni v zasebnih ali določenih omejenih skupinah. Tedaj sta tradicionalno bohoričico že skušala nadomestiti dva nova črkopisa, to sta bila Metelkov kranjski reformirani črkopis (od l. 1825) in Dajnkov vzhodnoštajerski črkopis (od l. 1824). Na Slovenskem so torej v omejenem obsegu rabe obstajali različni poskusi spremembe pisave bohoričice, katere začetnik je bil Primož Trubar z letom 1550, izboljšal jo je Sebastijan Krelj, uzakonil pa jo je Adam Bohorič v svoji slovnici Zimske urice (Toporišič: 1989).

	BOHORIČICA	METELČICA	DAJNČICA	ROKOPIS
c	z, c	η η	c, C	c, (z), C, (Z)
s	s, f, ff, S	s, S	s, S	s, f, S
z	s, f, z, S	з, З	z, Z	z, Z, s, S
č	Zh	ч, Ч	ч, Ч	ч, Ч
š	sh, fh, Sh	ш Ш	ш, Ш	ш, Ш
ž	sh, fh, Sh	ж, Ж	x, X	x, X, sh

Preglednica razlikovalnih grafemov v sočasnih črkopisih in rokopisu

Gre za poseben črkopis, ki je nastal v obdobju intenzivnega reformiranja bohoričice, ki je privedla celo do t.i. črkarske pravde. Vsebuje značilnosti treh sočasnih črkopisov: bohoričice, metelčice in dajnčice ter je bil rabljen tudi v času uradne prepovedi Metelkovega (1833) in Dajnkovega črkopisa (1838). Z namenom najti ustrežnejše grafeme za pripornike, sičnike c, s in z ter šumevce č, š in ž, so cerkveni in posvetni izobraženci, jezikoslovci in drugi slovensko pisoči že vsaj od druge polovice 18. stol., intenzivno pa na pobudo Jerneja Kopitarja v začetku 19. stol., poskušali izpopolniti pisavo in iz drugih pisnih sistemov, zlasti cirilice, uvajali drugačne grafeme.

Rokopis se najboljše ujema s sočasno dajnčico v sičnikih c, s in z ter šumevcih č (ч) in ž (x). Oba šumevska znaka sta iz cirilice, le da je znak x označeval h, ne ž-ja.

Z metelčico ima skupne grafeme za sičnik s ter šumevca č (ч) in š (ш). Znač za š ni oglat, ampak je v rokopisu okrogel in je za razliko od Metelkovega bolj podoben grški črki omega, ki nima spojenih stranskih krivin, s krajšo srednjo navpičnico (ω).

Najbolj očitna podobnost z bohoričico je raba grafema f za zapis fonema s. Ta znak stoji v rokopisu le na začetku besed (fvetih, fkorej), sredi in na koncu besed rabi grafem s (vest, časi, bres). V priloženem pismu stoji znak f za fonem s tako na začetku, na sredi kot tudi na koncu besede (fim, večnofti, jeſ). f se pojavi sredi besed tudi v priloženem fragmentu o Atanaziju (naflednika, profel). Nekajkrat za zapis fonema c uporabi grafem z (Zesarja, na platnicah senzi), za zapis fonema z pa s (kasen, saxgal). Dvakrat za zapis fonema ž v besedilu St. Atanazij rabi sh (shenske, drushbo) kot v bohoričici.

3. 2 PISAVNE POSEBNOSTI

3.2.1 Fonem |s| je zapisan z naslednjimi grafemi:

1.) Grafem f iz bohoričice:

Kot **začetna** črka besede na večini strani (pri Atanaziju posamično, ni je kot začetne črke na str. 20, 21, 22, 24): fo, ftrahu, filili, fam, fvinsko (vse str. 1),

Kot **neprva** črka besede v besedilih z naslovom Sv. Atanazij, na platnici in v pismu mlade ženske, v osrednjem besedilu pa ne:

- v Sv. Atanaziju v različnih položajih, najpogosteje na prvi strani (str. 17), drugod redkeje ali ga sploh ni (npr. na str. 22), položajno pred t in v: naflednika (str. 17), refnične (str. 20), Zesarja (str. 17), naf (str. 23),
- na platnici v vseh primerih razen enega: jeſ, čaſe, poſtalo (vse str. 32);
- v pismu mlade ženske za vse primere v vseh položajih: viſokovredni, miſlila, poſlati, veſti, vſeſkozi, jeſ, poſebnu, daneſ, večnofti (vse str. 30).

2.) s kot v dajničici in metelčici:

Kot **neprva** črka besede: podpisam, Janzenius, feſtra, Perefiks, persiliti, poſlal, ſproſiti, veſt (vse str. 1).

V besedilu Sv. Atanazij dvojnično kot **začetna črka**: sovraxnika (str. 23), so sklenili (str. 20), sodnike (str. 20), sama sebe (str. 19).

3.) S za veliko začetnico kot v dajničici in metelčici (vedno):

(Agnez) Svetiga (Pavla) (str. 1), Spovedniki (str. 3), S. (obhajilo) (str. 3), Sorbonsko (druſbo) (str. 4).

3.2.2 Fonem |z| je zapisan z grafemom:

- **z** kot v dajščici (vedno, razen izjem): za, Janzenius, zlo, neizrečeno, zapuste, brez, razderl; tako se zapisuje predlog z/s vedno z grafemom **z**: z- podpisam (str. 1), z- slabimi, z- čudno.
- **s** iz bohoričice namesto z: kasen (str. 1), saxgal (str. 17), grosovitno (str. 32).
- **s**, kadar se v izglasju izgovarja nezveneče: fols (str. 5), niskim (str. 22), bres (str. 24)
- **f** iz bohoričice, kadar se v izglasju izgovarja nezveneče – v pismu in na platnicah: jef
- **Z** za veliko začetnico kot v dajščici: Zakramentov
- **S** izjemoma za veliko začetnico iz bohoričice namesto Z: Sato (str. 17).

3.2.3 Fonem č je vedno zapisan z grafemom:

- **ч** kot v dajščici in metelčici: učil, nič, pomochi, molchi, jече, чловешких (str. 1), občutenje, перерогчвал, подвгечи (str. 2).
- **Ч** za veliko začetnico (vedno): Че, Чловешке, Чисте (str. 1).

3.2.4 Fonem š je zapisan z grafemom:

- **ш** kot v metelčici (vedno): шkof, kloшter, шiba, слишал (str. 1), katoluške, nepremišljena (str. 2).
- **sh** iz bohoričice samo enkrat na platnici v nemški povedi: gefhtorben
- **Ш** za veliko začetnico kot v metelčici (vedno): Шkof, Ше (str. 1), Шkofa (str. 2), Шola (str. 10), Шtirkrat (str. 28).

3.2.5 Fonem ž je zapisan z grafemom:

- **x** kot v dajščici (vedno razen izjem): nedolxne, madexa, pokaxeni, boxja, bejxi, xalvale, oxivela (str. 1), previxanje, xeleda (str. 2)
- **sh** iz bohoričice v besedilu Sv. Atanazij kot izjema: drushbo (str. 17), shenske (str. 26).
- **X** za veliko začetnico: Xivljenje (str. 10).

3.2.6 Fonem |c| je zapisan z:

- grafemom **c** (vedno razen izjem): celo, angelci, klicale (str. 1), ferca, resnici, krivice, cerkve (str. 2).
- **z** iz bohoričice za fonem c (samo v napisu na platnicah): fenzi (str. 32).
- grafemom **C** kot veliko začetnico za c: Cesar (str. 17), Cezareje (str. 19).
- grafemom **Z** kot veliko začetnico iz bohoričice: Zefarja, Zesarja (str. 17).

3.2.7 Fonem |v| je zapisan z grafemom:

- v: vdan, verjete, zavolj, zdihvanja (str. 1),
- u v vzglasju pred zvočnikom r in nezvenečim nezvočnikom p: urat (str. 1), upitje (str. 1).

Zapis predpone v- samo z v: vdarjena (str. 1), vgasne (str. 1), vstregel (str. 2), vsmiljenja (str. 1), vtajil (str. 2).

3.2.8 Palatalni l je zapisan z:

- **lj** (večinsko): kralj (str. 4), zavolj (str. 5), ljubeznijo (str. 2), nar bolj (str. 2), nepremišljena (str. 2), peljali (str. 2), rebeljon (str. 2),
- **l**: potolaxlivih (str. 10), pošle (str. 8), framoxlivost (str. 2),
- dodani j za trdi l: flja (str. 6).

3.2.9 Palatalni n je zapisan z:

- **nj**: v- nji (str. 25), vrinjenim (str. 4), preganjati (str. 2), predenj (str. 2), menj (str. 30),
- **n**: zadnič (str. 26), fvinsko (str. 1), dandanamni.

3.2.10 Polglasnik r iz zlogotvornega r in po redukciji nenaglašene samoglasnika med dvema samoglasnikoma je zapisan z grafemom e: umerla (str. 2), persiliti (str. 1), zaderge (str. 1), kervo (str. 2), zaperli (str. 2), na nagelma (str. 1), per (str. 1).

4 JEZIKOVNE POSEBNOSTI

4.1 GLASOSLOVNE POSEBNOSTI

4.1.1 SAMOGLASNIŠKE POSEBNOSTI:

1.) Izgovor z i namesto z e:

- položajni izgovor ob r: zmirja (str. 1), tirja (str. 17),
- e iz kratkega jata: fvitla (str. 6), zbolil (str. 1), vsim (str. 20).
- e iz kratkonaglašene in nenaglašene polglasnika ob s kot značilnost takratne norme: nisim (str. 4), fim (str. 7).

2.) Izgovor z e namesto z i ob sledečem r: zapera (str. 1), podera (str. 1), zaperli (str. 2).

3.) Dvoglasnik ej kot dolenski odraz za naglašeni jat: fvejt (str. 25).

4.) Dodani j v gorenjskem narečju: bejxi 'beži' (str. 1), plajm, ojster.

5.) Preglas a>e ob j: zdej, kdej, tedej, jes, preglas a>e ob r: vender (str. 9), moremo, preglas a>e ob d: de.

6.) Brez preglasa o>e za funkcijsko mehkiimi soglasniki: fvojoglavne (str. 1), nejovolni (str. 4), mescov (str. 4), krajov (str. 5), zadnjo 'zadnje' (str. 8).

7.) Redukcija nenaglašeni samoglasnikov:

- redukcija nenaglašene o: zdihvanja (str. 1), xalvale (str. 1), vzigvanje (str. 3), varvala (str. 5)
- redukcija nenaglašene i: pregovorli, al (str. 4),
- redukcija nenaglašene e: mescov (str. 16), znamnje (str. 4), konc (str. 10).

4.1.2 SOGLASNIŠKE POSEBNOSTI:

1.) Prilikovanje sklopa šč, ki je gorenjska narečna in takratna knjižna značilnost: nepokoruine (str. 1), revimni (str. 4), pumavniki (str. 5), vojumaki (str. 9), pumene (str. 3), revimni (str. 4), kerumansko (str. 13), bliumobnih.

2.) Soglasniški sklop vs>s: faj (str. 9).

4.) Izpust zapornika d v soglasniških sklopih (zdr, vzd): zravje (str. 1), ozravi (str. 1), vzigvanje (str. 3), vzignili (str. 5).

4.2 BESEDOTVORJE

- 1.) tolažek (str. 2) -žka, m. der Trostgrund, V.-Cig., Jan.; notranji tolažki, Škrb. (Pleteršnik)
- 2.) popolnamost (str. 11) dodelanje s, perfectio, popolnamost, dodélanîe, obilnoft, polnúft (Vorenc)
- 3.) Predpona v- namesto o-: vmecil (str. 4).
- 4.) duhni prid. duhovni (str. 30)

4.3 BESEDOSLOVJE

4.3.1 TEDANJA OSREDNJSLOVENSKA KNJIŽNA NORMA: predlog de (str. 14) namesto da, veznik kateri (str. 17) namesto ki, členek pak (str. 2) namesto pa, osebni zaimsek jez (str. 19) namesto jest po stari normi, veznik ali (str. 1) namesto ampak, svojilni zaimsek nje (str. 5) namesto njen, prislov na tem (str. 22) namesto nato, prislov drugači (str. 1) namesto drugače, predpona nar (str. 27) namesto naj za tvorbo presežnika, prislov pred (str. 27) namesto prej, veznik ako (str. 11) namesto če, prislov in predlog blizu namesto blizu, primernik pridevnika vikši namesto višji (str. 10).

4.3.2 GORENJSKE NAREČNE PRVINE: kuj (str. 13), ojstro (str. 25), cvedeti (str. 4), plajšam (str. 19), kdej (str. 19).

Gorenjska oblikoslovna značilnost d namesto t: cvedeti (str. 4).

V sedanjiku je pri glagolih, ki končujejo osnovo na -t v gorenjskem narečju nalika po glagolih, ki se končujejo na -d: pasti (iz pad-ti).

nâr- (str. 1), praef. = naj- (v sestavah s komparativom v izražanje superlativa), na zapadu; (iz: na-že, Mik.); v novejši knjigi se sploh rabi le: naj-. (Pleteršnik); narečna predpona, ki je bila tudi knjižna.

4.3.3 DOLENJSKE NAREČNE PRVINE (samo v pismu): fvejt (str. 11), kej (kje), kdu (str. 30), pofebnu (str. 30), dragu (str. 30).

4.3.4 STARINSKE BESEDE

1.) **pokazíti** -ím dov., pokázil; pokažèn in pokazèn (ī í)

star. *povzročiti, da kdo nima več pozitivnih lastnosti, zlasti v moralnem pogledu;*
pokvariti: slaba družba ga je pokazila (SSKJ) (str. 1)

2.) **oponovíti**, -ím, *vb. pf.* erneuern, *Cig. (T.)*; wiederholen: zopet o. kaj, *Levst. (Zb. sp.)*.
obnoviti (Pleteršnik) (str. 3)

3.) **duhovni** m *duhovnik*: En Duhouni im. ed. ga gre obyskat, ga sazhne opominat
(Svetokriški) (str. 11)

4.) **duhni** prid. duhovni (str. 30)

5.) **previžati**, -am, *vb. pf.* = prepričati. (Pleteršnik)

6.) **viža** -e ž (ī)

star., v prislovni rabi, v zvezi z **na način**: na vse viže se je trudil / na tako ali drugačno vižo se bo rešil

• pog., ekspr. na (vse) mile viže mu je prigovarjal *zelo*; star. na vsako vižo bo prišel *gotovo*
(SSKJ) (str. 6)

7.) **zadržga** tudi zádrga -e ž (f; â) star. **2. stiska, težava**: delavce so odpustili, zadržga je velika
(SSKJ) (str. 5)

8.) **zdražba** -e ž (â) star.

zdraha: zdražba se še ni pomirila; delati, povzročati zdražbe; huda zdražba; zdražbe med
sosedji; zdražbe in prepiri

• star. doma je bil le **za zdražbo** *s svojim ravnanjem, navzočnostjo je povzročal prepire,*
nesoglasja

9.) **izprosíti** -prósim tudi **sprosíti** sprósim dov., izpróšen tudi spróšen (ī ó)

s prošnjami priti do česa: hrano so izprosili pri sosedih; izprosila je, da so vzeli sina na
delo; za nekaj dni si je izprosil dopust

// rel. *s prošnjami, molitvijo priti do česa*: izprositi milost, nebesa, srečo / Mati božja naj mu
izprosi zdravje (SSKJ) (str.

10.) **zvižati** -am dov. **dokazati**: S' tem je hotel S. Paulus suishat nedol., de Chrifus je vezh
kakor en Angel (Svetokriški)

4.3.4.1 GERMANIZMI:

1.) **gnáda** -e ž (â)

1. zastar. *milost*: prositi gnado in mir; božja gnada (SSKJ) (str. 4)

2.) **mártra** -e ž (â) star. *trpljenje, bolečina*: je že tako, da je človek rojen za martro / njeno življenje je bilo živa martra

• star. božja ali bridka martra *križ s podobo Kristusa* (SSKJ) (str. 30)

iz **mâtrati** -am nedov. 'mučiti' = ^{lat.} 'cruciare', tudi *mârtrati* (14. stol.), nar. *mântrati; pomâtrati se, zmâtrati, zmârtrati, mârter, mâter* 'mučenje'.

Izposojeno iz srvnem. *marter(e)n* 'mučiti', kar je izpeljano iz srvnem. *marter* 'mučenje'. To se je razvilo iz stvnem. *martyra, martira* 'mučenje', izpeljanke iz stvnem. *martirâri* 'mučenec', kar je izposojeno iz lat. *martyrium* 'mučeništvo', *martyr* 'mučenec', izposojenke iz gr. *martýrion* 'krvavo pričevanje, dokazilo', namreč 'krvavo pričevanje prave (krščanske) vere' (Be II, 169, ST, 177, KI, 464). (SNOJ)

3.) **andoht** -i ž *pobožnost* (Svetokriški)

4.) **rajtenga** star. *prikaz pokojnikovega življenja pred Bogom ob smrti* (Gregorič)(SSKJ)

5.) **žlâk** žláka m (ä á)

• star. božji žlak ga je zadel (*možganska*) *kap* (SSKJ) (str. 1)

5 PRAVOPIS

5.1 VELIKA ZAČETNICA

Velike začetnice razločujejo oblikoglasno nasprotje, česar bohoričica od 16. stol. do Pohlinovega in Gutsmanovega razločevanja ni poznala: grafem S je v rokopisu za veliki s in Z za veliki z: npr. Svetnikov, Zakramente. Zapis za Š je podoben malemu, le da je večji in je srednja navpičnica vidno krajša, za veliki ž piše X. Nekatera religiozna poimenovanja in poimenovanja oseb piše z veliko začetnico po zgledu nemščine: Bog, Zakramentov, Kristjani, Jezuitarjam, Doktorji, Papexam, Janzenitarji, dvojnično Gospe (str. 28): gospe (str. 27), Cesar, Kardinal, kralj z veliko ali malo začetnico.

5.2 LOČILA

- Namesto opuščaja za nezložne predloge je v rokopisu posplošen vezaj, stičen s predlogi k-, v-, z- in nestičen z naslednjo besedo. (Oblikoglasnega nasprotja s pri predlogu z ne upošteva, kar je bilo pravilo že od 16. stol. dalje in se je večinoma ohranjalo).
- Včasih za navajanje citatov uporabi le končno navednico, začetne ne pozna.
- Naslove zaključí s piko za naslovom.
- Ko citat in besedilo, ki mu sledi, nista povezana, ločitev zaznamuje z nestičnim pomišljajem.
- Enkrat uporabi apostrof v besedi spokornc'.
- Opombe včasih navede v oklepajih.
- Za zapis dvodelnih imen uporabi nestični vezaj.

6 ZAKLJUČEK

Obraavnani rokopis Družba Kraljevih vrat nam prinaša pomembno vedenje o obstoju raznih pisnih sestavov, ki so bili v rabi v določenih omejenih ali zasebnih skupinah v času intenzivnega iskanja boljšega črkopisa od tradicionalne bohoričice. Bohoričico sta tedaj že hotela izpodrivati vzhodni Dajnkov štajerski črkopis (od l. 1824 dalje) oz. Metelkov kranjski reformirani črkopis (od l. 1925 dalje). Izpričuje, da so na Slovenskem obstajali omejeni poskusi spreembe tradicionalne pisave latinične humanistike, ki jo je l. 1550 uvedel Primož Trubar in jo uzakonil v prvi slovenski slovnici Adam Bohorič ter so se je do 40. let 19. stol. posluževali zlasti osrednjeslovenski pisci. To je bilo obdobje tik pred formiranjem vseslovenskega knjižnega jezika, ko so bile v rabi še razne narečne značilnosti (v rokopisu gorenjske in v priloženem pismu dolenske), glavni jezik rokopisa pa je osrednjeslovenski/kranjski jezik.

Črkopis rokopisa je zanimiv, ker si deli različne grafeme tako z bohoričico kot tudi metelčico in dajničico, a je obenem popolnoma unikaten in še ni bil nikjer opisan. Odpira nam nove možnosti za nadaljnje raziskovanje različnih drugih črkopisov, za katere še ne vemo, da so obstajali. Poleg tega nam daje tudi navdih, da spoznamo prevajalca tega besedila in skupino, v kateri so rabili ta črkopis, a to že presega okvir te diplomske naloge.

7 VIRI IN LITERATURA

VIR:

NŠAL 102, 52, fasc. 17.

LITERATURA:

Orožen, Martina: *Oblikovanje enotnega slovenskega knjižnega jezika v 19. stoletju*. Ljubljana: FF, 1996.

Pleteršnik, Maks: *Slovensko-nemški slovar*, www.fran.si, dostop 28. 9. 2016.

Register slovenskih rokopisov 17. in 18. stol. MS 036. *Družba kraljevih vrat*. URL: http://ezb.ijs.si/fedora/get/nrss:nrss_ms_036/VIEW/ [28. 9. 2016]

Slovar jezika Janeza Svetokriškega, www.fran.si, dostop 28. 9. 2016.

Slovar slovenskega knjižnega jezika, www.fran.si, dostop 28. 9. 2016.

Snoj, Marko: *Slovenski etimološki slovar*, www.fran.si, dostop 28. 9. 2016.

The new encyclopaedia Britannica, zv. 1, 6, 25. Chicago: Encyclopaedia Britannica, 1992. 549, 665, 494-495, 623.

Toporišič, Jože: Bohoričica 17. in prve polovice 18. stoletja. *Obdobje baroka v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi*. Ljubljana: FF, 1989. 233-252.

Izjava o avtorstvu

Izjavljam, da je diplomsko delo v celoti moje avtorsko delo ter da so uporabljeni viri in literatura navedeni v skladu s strokovnimi standardi in veljavno zakonodajo.

Ljubljana, 28. 9. 2016

Anja Pelko

Izjava kandidata / kandidatke

Spodaj podpisani/a _____ izjavljam, da je besedilo diplomskega dela v tiskani in elektronski obliki istovetno, in

dovoljujem / ne dovoljujem

(ustrezno obkrožiti)

objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

Datum:

Podpis kandidata / kandidatke:

PRILOGA: DIPLOMATIČNI PREPIS ROKOPISA DRUŽBA KRALJEVIH VRAT

Družba Kraljevih urat.

Ene nune so iz strahu zbolele, de bi jih ne filili z- podpisam to lax poterditi, de je Jan-zenius teh pet krivih naukov učil, in Evfemia, festra Pauskala, je na tem umerla. Perefiks, škof Pariza, Jezuitarjam vdan, pride v- klouster nune persiliti, de bi se podpisale v-to lax. Zdej je blo me mirno, škof jih je hvalil za vse, le za to jih je grajal, de podpisati niso hotle, in on jim je vender sam rekel: *Če ne verjete, de je Janzenius te krive nauke učil, bi greh imele, ko bi podpisale, de jih je učil.* "Duhovni, ktere jim je škof poslal, so jih pregovarjali, kakor Judji Eleazarja, de bi na videz fvinško meso jedel, pa niso nič opravili. V- enih buk- vah je eden pisal: *Nikoli uie ni bila nedolxnost tako preganjana, kakor zdej. Le od Boga mo- ramo mir upati, de bo te zaderge razderl. Človeuke pomoci ni nikjer. Kralj se ne da spro- siti, Bog je enga ukofa dal, kteri bo nar veči file delal, kakor bodo Jezuitarji hotli. Per vsih laxah in hudobijah, ktere sam vidi, le molči, nedolxne preganja. Vsi kloutri so polni pre- greh, in so v- miru, le ta klouster, ko je brez madexa, je preganjan, in ko jim drugaci ne more blizo priti, to j̃ tirja od njih, kar sam spozna, de je zoper vest, de jih zavolj te nepokorune izganja in v- jече zapera, in klouster podera. Naui časi, tako zlo pokaxeni, niso vredni, de bi jim luč tako fvetih izgledal tega kloutra fvetila, in tako nam jih Bog vzame, za kasen (utrafo) tistim, kteri niso vredni to luč gledati. Nune ne zadene boxja jeza, le milost, če so pre- gnane, al boxja uiba je za celo cerkev, za celo mesto, de taka luč vgasne. Čast jim, de so zavolj resnice konc vzele. Vsi drugi kloutri konc vzamejo, ko duha Jezusa zapuste. Je- zuitarji mislijo, de bo evangelski duh vgasnil, če puuavnike in nune Kralj. urat prexe- nejo; al upati je, de ravno ta filna krivica bo duha Jezusa oxivela". – Škof je zbolil, nune so imele devet dni poste in molitve za njegovo zdravje. Ko se ozravi, gre v- ta klouster in jih zmirja fvojoglavne. In je večkrat rekel: *Čiste so ko angelci, napihnjene ko hudici,* in jim S. Zakramente prepove, in naglo bejxi, de ni filial njih joka in zdihvanja. Čez osem dni spet pride z- vojšaki, in bere 12 imen tistih fester, ktere so obsojene po jechah drugih kloustrov peljane biti, na nagelma. Tiho ko jagnjeta so šle ven v- namenjene jече. Une, ktere so ostale so neizrečeno xalvale po njih, ene pokleknejo pred škofa, ene se naslonijo na rame drugih fester v- joku, in klicale so ga pred boxjo fodbo, ko per človeških fodnikih ni blo upanja. Posebno so xalvale po Agnez Svetiga Pavla, ktera je bila 73 let stara, ko je mogla ven iti, bolna, trikrat od boxjiga xlaka vdarjena. Še vojšaki so se jokali. Nar bolj vsmiljenja*

vreden je bil škof, kateri je zoper svojo previxanje in zoper občutenje svojiga ferca to filo delal le zato, de bi bil strasti Jezuitarjov vstregel. Hitro je med tem gori in doli hodil in se enim perjazniga delal, druge gerdo gledal. Zdej bije ura treka za molitev, ko blisk zginejo na kor, in moljo, ko bi se nič ne blo pergodilo. Ko nazaj pridejo vidjo 6 drugih nun Jezuitarskiga duha med nje vrite. Preden škof odide padejo vse na kolena, in ga prosijo, de bi jim faj S. obhajilo pustil, njih edini tolaxek. On pak reče: *Tako dolgo bote iz katoluke cerkve preklete, dokler ne podpiuete*, vender se jim je, preden je mel, sam febi nasprot, v- njih molitev perporočval. Na pravico so klicale, pa je škof vse vtajil, vse perjatle so v- jecho zaperli, noben clovek ni fmel v- kloster, ne ven, in drugiga, ni ostalo ko terpeti in Boga prositi. In na sto jih je škof pred kraljam tako ročernil, de kralj nikoli več na to ni mogel pozabiti. Škofa je blo fram, ko so bile njegove dela in gerde besede razodete, in gre v- kloster, de bi ble nune to toxbo fame za laxnjivo spoznale, kar pa niso mogle po resnici storiti, in to ga je tako razjezalo, de mu je kri iz nosa tekla. Nune so ble bolj mertve, ko xive, in ena je škorej z- naglo smertjo umerla strahu. Škof jim me teh sedem fester vzame, ktere so se za oblubo perpravljale, in me štiri stare festre. Nar bolj jim je pa to ferce raztergalo, ko je pet fester nezvestih postalo, ktere so edinost razderle, posebno jim je hudo djalo, de je **Flavia** med njimi nezvesta bila. **Flavia** je bila iz eniga drugiga klostra, in ko je filno xelega v- ta kloster priti, so jo z- veliko ljubeznijo sprejele. Perjazna je bila filno, velike gorečnosti, in zlo obrajtana. Nar bolj se je branila podpisati, in je rekla, de se ji je **Janzenius** po smerti perkazal, in je me rekla, de se Papexu tudi v- tem ni treba popolnoma podvreči, kar resnico od Boga razodeto zadene. Zavolj te presilne gorečnosti, in teh perkazen, kar ni blo za verjeti, so se drugim festram malo oči odperle, so spoznale v- nji, de je nepremisljena, in ji po času niso več zaupale. **Flavia** je mislila, de te krivice ne more prenesti, in ko ni časti imela med sestrami se je sklenila z- vrinjenim ptujim nunam, je kuj lax podpisala, in je začela z- temi ptujimi vred festre preganjati, ktere je toxila in kervo dolxila. Kadar so unih dvanajst fester ven peljali pride **Andilli** iz cerkve in od **Agnez** slovo vzame. Med njimi so ble njegove tri hčere, ktere padejo na kolena predenj in ga za xegen prosijo, kar jim je dal z- stanovitnostjo polno vere, in je vse druge lepo spremil. Škof ga je zato pred kraljam toxil, de je hotel rebeljon narditi.

Kraljica je pa rekla: *Andilli nima ne duha ne ferca za vzigvanje zoper kralja*. Vse tiste, ktere so bile odpeljane, so ble v- terdi jechi, brez nauka, brez Zakramentov. **Agnez S. Pavla** Vikuni nuna je bla k-

bratu peljana, kteri je bil ukof v- mestu **Ligni**, kteri jo je v- en klowter poslal. Eni klowtri jih niso hotli gor vzeti, ko se niso hotli delexne storiti ukofoviga nevsmiljenja. V- enim klowtru so eno vzeli, pa so jo tako v- lepim imeli, kakor svojo sestvo, in ukof jo je za to cez dva dni ven vzela. Tiste pak, ktere so ostale, so na vse vixa skušali zapeljati, in so ble zaperte v- lastnim klowtru. Zdej se je ukof vlotel tudi uniga klowtra na polju, kjer jih je blo 16 fester, ko jih je obdolxil, de so nepokorne, so ga prosile, de bi jim razloxil, v- kom de so nepokorne, de jih tako oestro zatira, ko je ukof sam rekel, de je greh podpisati, ce res ne verjame, tako bo cel svet vedel, de so nam zato Zakramenti odreceni, ko smo ukofa bogali, in ko se zlagati nismo hotle. Namest odgovora jih je zmirjal, de so napuhnjene in svojojglavne. V- imenu **Jezusa** ga novic zarote, jih ne ločiti od Zakramentov. Vse je blo zastonj. Spovedniki njih so se mogli skriti, prav na skrivnim so jim pisali, kako se obnesti, pa jim ni blo treba sercnost teh fester vxigati, ampak le se ohladiti, tako močne so ble za resnico. Med 80 fester se ni cuditi, de ene niso ble dosti v- cedenosti vterjene, de so padle v- temu viharju, ko so ble brez Zakramentov, ko so jih pregovorli, ko je bil cel svet zoper nje, al kakor so spoznale, de so jih z- laxnim pregovarjanjam omotili, jim je blo v- serce xal, de so se vdale in so besedo in podpis preklicale. **Arnauld** in **Nikol** lta strele in grome v- bukvah metala cez cel svet za brambo nedolxnih fester, al ce je bila bolj nedolxnost fester zvixana, bolj je krivica Jezuitarjov na dan perula, bolj so jih tedej sovraxili in preganjali. Po tem ukof vse v- klowter na polju zaklene, kamur so une iz **Pariza** tudi perpeljane ble. Vsih vkup je blo 71, in 17 spokornic'. 3 leta in 7 mescev so ble zaperte brez Zakramentov, tako dolgo, de je v- letu 1669 Papex od ukofov sprosen mir zapovedal, **ne** se smejo nobeniga vec k- podpisu filiti in nobeniga zavolj tega preganjati. Ukof jim je ta cas na lax za zdraxbo take duhovne noter posilal, kteri so očitno pred njimi nesramno xiveli, in same se cerkvenih molitev niso smele opraviti, tako so jih otli prestrašiti, in de bi ble po času vse pomerle. Nezveste so dobile pravico za S. obhajilo in de so si eno vikuni izvolile, in sovraxniki so tako ta klowter mislili oponoviti v- Jezuitarskim duhu. Ko je Papex mir dal, se je preja Jezuitarjov stergala, vse so k- Zakramentam pušene ble, in vse pravice dosegle. –

Po tem je **Pont - Château** tako do mkofa pisal: *Gnada je za dobriga človeka terpeti, al veliko znamnje boxje jeze je, de je cerkev ognjusena z- slabimi duhovni, kteri so v- časti, med tem, ko so jeze posvečene z- fluxabniki boxjimi. Veliko sim častil nune v- Kralj. uratih, al zdej ko tolko terpé, jih je ue veliko bolj častim. Jez jih ne miljem, ko se posvečujejo na poti resnice, miljem le tiste, kteri tako terdo z- njimi ravnaajo. Oni dobro vedo, kakuone hudobije se po farah in kloutrih gode, al le te nune morajo ojestrost skusiti, per kterih ni nobene pregrehe. Nič geruiga, strastmi drugih tako krivično fluxiti, ko so sami previxani od nedolxnosti teh dvic. Al Jih to nič ne gine, de so ta čas ene brez Zakramentov mogle umreti. Kadar bo njih imenitnost preč, ko bodo sami pred Bogam, se jez tresem za Nje. Nej obernejo od sebe to sodbo, dokler je čas. Le ta strah za Nje mi da to serčnost resnico govoriti, in ta misel, de Jim nisim vstani bolji fluxbo storiti, kakor to povedati. Če jih eden hvali, jih je jezare, de jih zato grajajo. Upam, de se bodo dali giniti skož vedne solze in zdihvanje teh dvic, de njih glas Jih bo vmecil, kteri je dovolj močen, de nebesa predere. Njih klou- ter je kakor en grob, zakopane so ko v- fenci smerti, odločene od vsih, zaperte ko razbojniki, njih cerkev za molitev je zdej kosarna vojuakov, zapuuene so od ljudi, al Bog vsliui prounjo ponixnih. Brez tolaxka človeukiga so, kamur stopjo na fvetu, je le na ternje, al Duh, kteri zdihuje v- njih, jih ne pusti brez tolaxka. Njih hiua je kakor ena groblja, en malo prahu, al fluxabniki boxji ljubijo tudi prah Jeruzalema.* Jezuitarji so bli zlo nejovalni zato, ko je Papex mir zapovedal, in so ga poderali po vsi moči. Tako so vbrani, de **Arnaud** in drugi Doktorji niso bli nazaj v- **Sorbonsko druxbo** vzeti, in nu- nam **Kralj. urat** so vse obljubili, pa malo spolnili. Kralj na novo od Jezuitarjov napihnjem z- fovraxtvam je ločil te dva kloutra na polju in **Parizu**, de sta bile dve druxbi in premoxe- nje je blo tudi razdeljeno. Pred Papexam so Jezuitarji tako lagali, de nune same xelé ločene biti. Te sestres, ktere so ble v- kloutru na polju zaperte, so mogle tam vstati, in v- **Parizu** so nezve- ste ostale. Kloutr na polju v- grozni revuini je zdej začelo spet cvedeti, veliko jih je per- mulo za v- druxbo, zvolile so pa le tiste, ktere so res poklicane neme. Vse nove sestres so ravno v- tem duhu xivele. Starši so filno prosili, de bi njih otroke vzeli, de bi jih izredili v- čed- nosti. Vse sorte ljudje so permli stanvat blizo tega kloutra, de bi se te svete diuvave navzeli.

Iz daljnih krajev so peršle nune se tega duha navzemat. Nar imenitniški škofji so jih večkrat obiskali in so tam mašvali. **Agnez**, sestra **Angelike**, je bila posebne modrosti. Lepo in ljubeznivo je regelce razkladala, nje besede so bile ogenj, premišluvanje ji je blo na obrazu viditi, nje pričujočnost je vse z- gorečnostjo vrgala, v- molitvi se je vidlo, de je vsa sklenjena z- Bogam, nar teksti dela je urno opravila. Nje resno serce je mehka ljubezen poslajšala, mila prot drugim, grozno ojstra prot sebi. Ko je na koru molila jo pokličejo k- smerti matere, po smerti matere pride molit nazaj tako, de se clo nič ni vidlo nad njo, kaj se ji je godilo, in po tem, ko je Očanaš molila, jo je natura premagala, in per besedah: *zgodí se tvoja volja* – ni mogla sols zatreti. Ona je bila vedno edina, vselej mirna, **Angelika** se je včasih malo špreminila, **Agnez** nikoli ne. Pregarjanje je z- čudno štanovitnostjo prenesla, za vsako pergodbo in zadergo je znala moder svet dati. Dve leti po nje rešenju iz ječe je umerla 77 let stara, in je bila 60 let v- družbi. Pisala je od regelc ene bukve, in ene bukve od popolnama in nepopolnama nune. – Vajvodnja **Longueville** je varvala ta kloster. Po nje smerti so se špet Jezuitarji vzignili in te sestrice na vse vixe martrali. Papex je 65 naukov Jezuitarskih v- tem času preklel, in oni so mislili, de so jim pušavniki **Kralj. urat** to šproxili. **Harlai**, škof **Pariza**, gre v- kloster na polje, vikari med nunami je bila **Angelika S. Janeza**, hči **Andillia**. Pred njo je bila za vikari izvoljena **Henriette - Marie od Svete Magdalene - du Fargis d' Angennes**. Škof pride z- kraljevim poveljam vse, ktere so se učit peršle, ktere so zavolj švetiga xivljenja in pokore noter peršle, ven špoditi, in de nune ne smejo novih šester več voliti. Ta škof je bil tudi Jezuitarjam vdan. Sestre eno toxbo špišejo na **Jezusa Kristusa**, nar vikariga pastirja duš, ko je ta pastir škof tako z- njimi delal, in denejo to toxbo v- roke ene šestre v- smertni uri, in jo z- to toxbo vred zakopljejo. **Jezusu** potoxjo krivice, ktere terpe, ga prosijo za pomoč, de bi štanovitne ostale v- ljubezni resnice in neprestrašene v- edinosti ljubezni, in so šrečno štele umirajočo šestro, de je zadergam lovcov odšla škoz smert. Po tem pišejo škofu; al vse ni nič pomagalo. **Angelika S. Janeza** je rekla: *Upam, de bomo me imele to veselje viditi nauuo hiuo poderati zavolj resnice*. Vsi dobri ljudje so zdihvali čez to pregarjanje, kraljevi šin in nar imenitniški š kralju hotli oči odpreti, al kralj ni druge poslusal ko Jezuitarje, kteri so se per škofu zberali in šklepe delali. Škof je rekel, de bo škiro na korenino nastavil, de bo to močirje krivoverstva xe posušil.

Angelika S. Janeza do skofa tako piše, de bi jim perпустиł nove festre izvoliti, de bi jih veliko pred strupam sveta obvarvanih blo, in je umerla v- letu 1684, in 6 let stara je v- kloster peršla. Nje duh je xe v- otroških letih vse prederl, vse učenosti so ji ble igrača. Nje lja do visokih in lepih reči je bila posebna. Čez nje talente se je vse čudilo, tako de je nje tete to skerbelo, Angeliko in Agnez Arnaud, kterih brat An-dilli je bil nje oča. Al nje ferce je blo še več vredno, ko nje duh. Naglo je rasla v polnamosti. Nje pokora je bla silno ojstra in je imela v- naturi svoji to, de je xelela terpeti, vse je skerbno skrila, kar bi ji blo čast perdobilo, ponixnost je bila nje nar veči perjateljca, na vse strani je dobre dela potresala, in je imela visoko, xlahtno dušo. Luines je po smerti darval svoj grad nunam blizo klostra. Kraljevi sin je ta grad hotel imeti za pohujšlive namene. Ko ona to zve ga naglo da podreti. Nar bolj se je pokazala v- popisvanju svoje jече, kjer se vidi svitla nje vera, ponixnost, modrost, ferčnost, visoka poboxnost. Nje mir v- fredi med krivičnimi strastmi je iz- hajal od nje luči, po kteri je spoznala, de Bog vse vixa, in de Bog svoje namene spolni ravno lkoz tiste, kteri se upajo Bogu zoperstaviti. Kar se nam zdi zmešnjava in prekucija je modra previdnost, le konca moramo čakati, de bomo lepoto ~~več~~ verste boxje vidli. To jo je nar bolj peklo, ko je cerkev tolko terpela ~~z—z~~ pred zmoto in oblastjo blišobnih, in ona je začela v- velikim postu do večera se ne odtešati, v- komur so jo druge posnemale. Posebno luč je imela Psalme in druge bukve S. pisma razumeti, to je blo plačilo nje čednosti ponixnosti, ona je bila od številca tistih majhnih, kterim so vse skrivnosti znane. Govorila je z- močjo in mazilam boxjim. Kar resnico in boxjo čast zadene, se ji clo nič ni majhno zdelo. V- imenitnosti sveta je le nevarnost vidla. Kar ni blo večno ni imelo nič vrednosti pred njo. Nje poboxnost je bila resnična, stanovitna, nespreninljiva. Nobena nesreča jo ni xalila, nobeno veselje jo ni raztreslo. Dobro govoriti in pisati jo ni mogel nobeden posnemati. V- ponixnosti se ji je vse to nič zdelo, le nevarnost je vidla v- vsih svojih talentih. Ona je več krat rekla: *v- imenitnih talentih se je le treba ue bolj ponixati, zato ko napuh redé, napuh pa med vsmi strastmi nar bolj ponixa, in je nar zaničljivui za revne, kakor smo*, druge je malo hvalila, de njo ne bli hvalili. V nje zadnji boleznì se je vidlo, kako je bila perpravljena svoje xivljenje, svojiga duha izročiti v- roke svojiga xenina.

Na kolena poklekne, vkup zgebne svojo pečo, (mlajer) ga kušne in Jezusa zahvali, de jo vzame k- febi na ta dan, na katerim mu je obljubo zvestobe storila, to je pred 40 letmi, in je rekla, de je perpravljena mu izročiti to znamnje posvečenja in edinosti, de zamore iti v- vechi bolj popolnoma edinost. 59 let stara je umerla. Ona je pisala od regelc **S. Benedikta**; ene bukve z- imenam Milosti, tudi je spisala imena mertvih, kteri so bli njih molitvi perporočeni; premiš- luvanje od preganjanja, sveto xivljenje in zgodbe svojih sestric, zgodbe Kloutra. Dve sestrice je k- posebno veliki fvestosti pervodila, namreč festro **S. Evstohie**, hči grofa **od Bregi od Fle- celles**, unuknja kraljice **Marie-Ane**, naših cesarjev rodovine, in festro **Magdaleno od svete Kristine Brikvet**, ktera je tri leta stara v- klouster peršla, in ktera je neizmijeno erbšno zavolj kloutra in Boga zapustila. – Za njo je bila **Fargis** za vikšni izvoljena. V- tem času umerje njih spovednik **Grenet**. Pred smertjo piše do škofa tako: *Zdej sim blizo, de bom uel dajat raj- tengo Bogu čez svoje xivljenje, in mislim, de moram tudi svojimu ukofu rajtengo dati od svoje fluxbe. V- miru sim jim začel vixati, v- preganjanju jih zapustim, kteriga Oni, kakor upam niso krivi. V- smertni uri spričam teh fester popolnoma nedolxnost v- vsih rečeh, v- kterih so obsojene, ga ni kloutra bolj zvestiga v- spolnenju dolxnost, v- dobrim izrejenju otrok je ni druxbe bolj modre, in ni fester drugod brez madexov, kakor so te. Al kaj od tega govorim? ko so le zato preganjane, ko madexa ni najditii nad njimi! Nej jim dovolijo, kar jim gre po pra- vici, kakor so sami obljubili, de se ne bodo več dali od opravljjvcov voditi, de se z- fov- raxniki niso sklenili, de bodo tem zatertim revam pomagali.* – Ko je **Fargis** pet let bolna bla, so zvolile eno drugo za vikšni, namreč **Agnez of S. Tekle Racine**. Zdej se je en čudex zgodil. Ena festra z- imenam **S. Jere od Vallois**, ktera je v- neozravljivi boleznii na pomoč ranco **Angeliko Arnauld** klicala, in je bila ozravljena. Dva Doktorja sta spričala, de to ozravljenje ni po naturi. V- tem času so prosile škofa, de bi jim dal enga spovednika, kteri bi imel dobriga duha, ko so uni kmalo pomerli. Škof ni dovolil takiga. V- enimu velikimu zberalšu je peršel modrijan **Racine** škofa v- to drušno prosit, de bi jim enga dobriga spovednika dovolil nunam. En drugi škof, kteri je vedel, po kaj je **Racine** peršel, mu na tihim pošempva: *Nej imajo poterplenje, nikar nej tako ne filjo, al ne vid- jo smert zmalano na obrazu njih ukofa!* In res čez malo škof **Pariza**, **Harlai**, naglo umerje brez pomoči dušnih in telesnih zravnikov. Ta smert je nune za 12 let rešila, ko je sklenil z- Jezuitarji klouster **Kralj. urat** v- kratkim podreti.

Zdej je bil Kardinal **Noailles** za škofa **Pariza** zvoljen. (Mesto **Paris** ima trikrat tolko ljudi, kakor cela krajnska dexela.) **Racine** gre kuj do njega, ga pozravi v- imenu nun in ga prosi, de bi milost klostru skazal. Škof je bil vesel čez to pozravljenje, in reče, de te nune zlo časti, in de jim bo dober, in piše do nun, de jim bo posebno dober in de se zato v- njih molitev perporoči. Škof pošle enga duhovna kloster ogledat, in ta je spri- čal vse dobro. To je blo zadnje vizitiranje. **Fargis** je umerla v- letu 1691, nje stric je bil Kardinal **Retz**. Umerla je tudi dvica **Vertus**, nad katero se je čudex zgodil, umerla je **Racine**, teta modrijana **Racina**. Z- veseljam si je spomnila, de je v- mladosti od **Saint Cyrana** blagoslav prejela, kateri jo je na čelu pokrival. 74 let stara je umerla. Njih zadnja viksi nuna je umerla v- letu 1706 z- imenam **Elizabeta od S. Ane Boulard**. Škof ni imel ferčnosti se Jezuitarjam zoperstaviti, in je dovolil v- podertijo klostra, in je rekel spovedniku teh nun: *Tega klostra podertija je sklenjena od Jezuitarjov, zdej nej store, kar hočejo, nič več jim ne bo nobena reč pomagala.* **Elizabeta** je bila posebne čed- nosti in 80 let stara, ko je umerla, ti viharji miru nje dumi niso poderli in je bila po- polnoma vdana v- boxjo previdnost. Z- njo vred je umerla **Franciska od S. Julije Bau- drand**. Une sestere v- klostru **Pariza**, so spet dobriga duha dobile in so pokazale perjaz- nost tem sestram v- klostru na polju zunej mesta **Pariza**, de so dvakrat kralja prosile, de bi smele od svoje obilnosti unim sestram na polju razdeliti, pa niso dovoljenja do- bile. Zdej so Jezuitarji v- imenu klostra v- **Parizu** kralja prosili, de bi kloster unih sester na polju poderl, in njih premojenje njim dal. Te nune v- **Parizu** pa me za to vedle niso. Kralj tedej z- zvijačo Jezuitarjov Papexa pregovori, de nune v- **Parizu** xelé, de bi se kloster **Kraljevih urat** [na polju](#) poderl, kateri je z gnjezdo krivoverstva. In v- letu 1708 je Papex **Klemen XI.** v- to podertijo dovolil. Vse se je čudilo, de se je škof **Noailles** za to krivico vdal, ko bi bil z- eno besedo lahko Papexu resnico dopovedal, ko bi se ne bil Jezuitarjov bal, zakaj v- sercu je bil perjatelj teh nun, in se je za hlapca dal strasti ne- potolaxljivih sovraxnikov. Ta škof je večkrat rekel: *Ta kloster Kraljevih urat na polju je prebivalue nedolxnosti in svetosti*, in jim je obljubil, de ne bo pervolil v- podertijo. Ta škof je v- sercu tudi previxan bil od te resnice, zavolj ktere so ble nune preganjane, pa se je bal to resnico očitno spoznati. On je tudi krive nauke Jezuitarjov v- enim zberalšu veliko škofov z- njimi vred preklel. Pervič je ta škof zdej nunam Zakramente odrekel, in od zdej za naprej ni blo druga ko krivica in fila. **Le Noir od S. Klavdija**, jezicni

Doktar je pred sodbo dobro govoril, al tolko bolj je sovraxnike razdraxil in njih krivico na dan pokazal, in je bil zato v- jecho zapert, do smerti Kralja **Ludvika XIV.** Ko je pa ta reč le počasu mla, ko so me perjatli podertijo zaverali, sovraxniki xe niso več mogli tega odlaxanja terpeti, in pošlejo 300 vojšakov v- klošter, v- letu 1709. Vse nune so ven špodili, kterih je blo 15 in 7 špokornic in jih peljejo na vse kraje francoskiga kraljestva. Nar mlajši med njimi je bila 50 let stara. Vojšaki so na tem svetim kraju grozovitne nesramnosti delali. Škofa je to ginlo, in pošle enga duhovna, de je Zakramente ven nesel. Na vsih Svetnikov dan je mel **Argenson**, vikši teh vojšakov, kralju povedat, de je to fluxbo opravil, in zraven reče, de se je čudil čez stanovitnost in popolnoma vdajenje teh dobrih nun. Kralji in Papexi so se Jezuitarjov bali, in so jih tudi zato obrajtali, ko so li to ime dali, de kraljevo in papexovo oblast oni fami ohranijo, in de bi šcer, ko bi njih ne blo, se škofji zoper Papexa in grofi zoper kralja vzigili, v- gruntu so te dve oblasti podperali, de so kralje in Papexe za švoje podnoxe imeli. – Čez en mesec pride vikši nuna iz kloštra v- **Parizu**, z- imenam **Château-renauld** v- klošter na polje po rop, več ko sto polnih voz je odpeljala jedila, lesovja, oblacil, svetih svetinj, svetih posodb in cerkvenih oblacil, brez tega, kar je blo kuj tam predano al vkradeno. Vse to me ni blo dovelj furjo sovraxnikov potolaxiti. Dolgo časa xe so rekli, kakor štari sovraxniki **Jeruzalema**: *Poderite, poderite ga do dna*, in res niso imeli pred pokoja, dokler niso vse dosegli. V- letu 1710 so persili eno povelje celo cerkev in klošter podreti, kar je več ko 15 sto jezarov (en milijon in pol) lir veljalo, de niso kamen na kamnu pustili. Ko je blo vse poderto me ni blo mašvanje nasiteno. Kdor je od Boga, ne preganja, ampak le ta, kdor je od hudiča. Kdor resnico uči, ne preganja, ampak ta, kdor zmo-to razširja. Čednost terpi, štrast preganja. **Jezus**, Apostelni, prvi Kristjani niso preganjali, ampak so preganjani bli. Turki, Arianarji niso bli preganjani, ampak so preganjali. V- letu 1711 so sovraxniki začeli grobe odkopvati in merliče ven imati in po drugih krajih raznesti. Al nič ni brez volje boxje. Bog je perpustil, de se je mašvanje tudi zoper mertve, kjer so faj mir upali, ko ga v- xivljenju ni blo, se vnelo zato, de se je svetost teh festic bolj razodela. Ene trupla so me cele dobili, kakor so jih zakopali, iz nekterih, če so bli ravno xe več ko 50 let v- zemlji, je kri frišna tekla.

Odpeljane nune so na vse vixe zapeljvali. Razglasili so, de so se veci delj vdale, de so se poboljšale (po njih mislih). Po tem se je zvedlo, de so ble le galjane, in de so ne-
 tere na zadnjo uro iz strahu in slabosti telesa na videz se vdale. Sestra **S. Anastazie**
Mesnil je umerla v- letu 1716, ktera se ni hotla ukofu v- **Blois** za lax vdati, brez
 Zakramentov, pa z- tem tolaxkam, de to zavolj resnice terpi in ko se ni hotla lagati.
 Sestra **Marie Magdalena od S. Jere od Valois** je bila tudi do smerti zvesta, in ukof
Pariza ji ni Zakramentov odrekel, ko je v- fercu nunam perjatelj bil. Ta je bla tista, ktera
 je bila ozravljena na prornjo rance **Angelike**, in kraljeva hči se je zanjo potegnila.
 Ta festra **Volois** je bila od stare kraljeve xlahte. (Tiste imena z- temi perstavki, de, du,
 od, v- pomenijo visoko xlahniga rodu.) In ta ukof se ji je večkrat v- molitev perporočal.
 Tak je bil konc te Hiše, ktero je Bog imel za dišavo svetosti v- svoji cerkvi. Bog je
 svoje namene z- to Hišo dopolnil in jo je preč vzal, ko je svet ni bil vreden. Ko je
 Bog perпусти, de so ble te dvice resnici in resničnosti zaklane, jih je obvarval, de
 v- greči niso ojstrost in Boga zapustle. Kar se mesenim očmi čudno zdi, je v- očeh
 vere obilna milost. **Petit - Pied** tako popiše ta klouster: *Je ni blo hiue bolj svete, od-
 ločene od pokaxenja sveta, tako zveste zapovdim, tako pokorne Pastirjam. Delech od njih
 je bil napuh in nečimurnost. Nikoli ni bogata veci pravico imela, ko revna, hiua
 je bila le odperta skuueni čednosti in popolnoma znanimu poklicu. Med fabo so
 imele vso perjaznost in zaupanje, vse v- popolnoma edinosti. Z- drugimi ljudmi niso
 nobene posebnosti imele. Globoka tihota je v- hiui kraljala, framoxlivost, resnost,
 nevtrudene dela, vedna molitev, branje globokih resnic, premiuluvanje sebe, brez rado-
 vednosti, te obilne almoxne. Xivljenje oestro, spanje kratko, dolgo čuvanje, posti do
 večera, čista vera, xivo upanje, goreča ljubezen. Hhola za mlade dekleta uola čedno-
 sti in modrosti. Okol kloutra sveti spokorniki in spokornice v- grozni pokori. Oh, kdo
 zamore reči, kolko Svetih je blo v- ti hiui, ktere so le Bogu znane, in kterih prah bo skrit
 ostal do sodniga dne! Noč in dan per boxji fluxbi! Kakuuna stanovitnost! Tako rekou, kak-
 uuno filo so Bogu z- tako zedinjeno, gorečo molitevjo storile! Njih petje! Kdor ga je sliual
 je bil ves sam iz sebe, ko bi angelci peli. Njih glas sladek, ginljiv, de so moge solze perteci, in de
 je je ferce z- veseljam in tolaxkam napolnilo, glasovi – besede – so ble razumne, razločne – vse polno
 harmonije.*

Vsak je v- temu svetimu kraju mogočno veličastvo boxje čutil. **Jezus** v- S. Resnim Telesu je bil brez

prenehanja noč in dan časten. Daritev Jezusa je bila darvana z- svetim strahom, pobožno in polno vero. Goreča ljubezen, katero so te pobožne dvice do Jezusa Kristusa imele, jim je brez prenehanja obujala želje ga večkrat zavziti z- filo in gorečnostjo, od kteriga so se v- časih zderxale v- xivim občutku ponixnosti in pokore. –

Modrijani, Puhavniki in Spokorniki v- **klouitur** Kraljevih urat.

Arnauld Robert d' Andilli rojen v- Parizu 1585, nar starši sin Antona Arnauld, jezicniga kraljeviga Doktorja, kteri je vsim za izgled xivel. Njegov stric Izak Arnauld je bil vikarij čez kraljeve kaso. Robert je vzel za svojo xeno hči de la Boderie, in je bil izvoljen za vikarija čez kraljeve vojvode. Z- S. Frančiškam Saleziam je imel perjaznost. Po smerti svoje xene je svejt zapustil in se sklenil z- Saint - Cyran (Siran), kteriga je vsim dobrim za spovdnika perporočal, fkoz njega se je ta duhovni foznanil z- Angeliko, z- Agnez in z- veliko drugimi imenitnimi, ktere je k- popolnamosti vival. Kraljica je Roberta čez vse v- časti imela. Po smerti Saint - Cyran je šel Andilli v- klouitur Kraljevih urat, in je rekel: *Če je en Paradix na zemlji, ga ni nikjer, kakor tukej.* Preden je šel v- ta klouitur je flovo od kraljice vzel rekoch: *Ako bojo Vaua Kraljeva Svitlost sliuali, de v- klouitru cokle delamo, nej nikar ne verjamejo, če bojo pa sliuali, de spargel fadmo, bo resnično govornjeno, in Jim bom od tega zelua tudi nekej poslal.* Jezuitarji so te pušavnike izupili, de cokle in čevlje delajo. En Jezuit je v- eni imenitni drušini rekel, de Paskal v- klouitru Kraljevih urat čevlje dela, en duhovni (in modrijana Bouileau brat) na to odgovori: *Ne vem, al jih dela, al ne, le to vem, de vam jih je veliko poslal.* To pomeni de je Paskal veliko listov zoper Jezuitarje pisal. Andilli je bil hudo sojen, ko je v- to pušavo Kraljevih urat šel. Tam je molil, bral in delal, kjer je bil 30 let, in je pisal 8 velikih bukev, od xivljenja Jezusa, oponovljenja znotranjiga človeka, od zaničvanja svejta, od xivljenja posebnih svetnikov in pušavnikov, posebno od S. Terezije. Za 10 let je mogel iz klouitra bejxati ob času preganjanja. Vse je z- perjaznostjo sprejel, in ko je bil preveč zaupljiv in odkritoserčen mu Saci reče, de nej bolj varn bo, ko niso vsi taki od znotrej, kakor se jim od zunej vidi, ko so eni, kteri sem pridejo, upioni Jezuitarjov, kteri vse po svoji meri razglase in po svoji volji. Njegov sin de Pomponne je imel imenitno kraljevo fluxbo, in je bil zato pregnan, ko je bil njegovi oča v- Kraljevih uratih. Andilli

je pisal do Kraljice in Kardinala **Mazarin**, kateri je bil nar. vikari fluxabnik kralja, de je spričal nedolžnost vsih, kateri so v- klovtru **Kraljevih urat**. Kraljici z- ponixnostjo pove, kaj je on in njegov sin **Pomponne** za kralja veliko sturil, de je nehvaležno ga odstavit z- tem urxoham, de je krive janzeniske vere, ktera je le v- domiñluvanju Jezuitarjov, de je bil **Janzenius** en sveti ukof, de je le to učil, kar **S. Augustin**, de so vsi zvesti katolške vere, ktere Janzenitarje imenujejo; *vender mislim, pravi **Andilli**, de fi zasluxim, de se mi bolj verjame, kakor Jezuitarjam, kateri brez prenehanja laxe trosijo, in ko nobeniga per kralju ni, de bi se smel odgovoriti; vsi okol kralja so v- ti reči nevedni, polni krivih zapopadkov, strastni, časti lakomni in nauvi očitni sovraxniki, in tudi, če sim jez za hudodelnika obsojen, zato ko sim v- temu klovtru, sej vender moj sin ni zavolj mene preganjati, sej moji grehi niso taki, de bi jih bil sin od mene poverbal, kakor Adamov greh.* Kraljica mu merzlo piñe in očita vse to, kar so ji Jezuitarji, nje spovedniki dopovedali. **Andilli** Kraljici drugi list piñe in skaxe, de je vse to, kar ji je dopovedano, od Jezuitarjov zmiñljeno. Vse ni nič pomagalo. Njegovi drugi sin **Lu-****zanci** je mogel z- njim vred bexati iz klovtra. Pisal je po tem do ukofa v- mestu **Alet**, tako: *Moj edini tolaxek je, de so Oni in moj brat, ukof v- mestu **Angers**, za resnico in za te dvice tukej vneti.* Po tem, ko je Papex mir zapovedal, je šel **Andilli** nazaj v- klovter, 80 let star, vender še zdrav na telesu in terden, in na duhu še ves xiv in goreč. Gibek in mlad je bil v- taki starosti viditi ko per 20 letih, njegove oči xive, hoja terdna, glas ko bi gromelo, telo zravo, polno moči, sivi lasje, terden spomin, znajdenga duha, roka se mu ni tresla ne per pisanju, ne kadar je drevesa obrezval, in je bil, kakor **S. Hieronim** od eniga govori, podoba neumirajočnosti in podoba prihodniga gor vstajenja. V- letu 1674 hudo zboli, grozovitne bolečine je z- čudno poterpexlivostjo prenesel. 85 let star je umerl. Njegova xena, ktera je še dalno umerla, je rekla: *Nič ne de, če vse svoje gradove in bogastva zgubmo, de bomo le svoje otroke za večnost izredili, nej kouta, kar hoče.* 20 otrok sta imela, 10 jih je v- nedolžnosti umerlo, 6 hčeri so ble dvice v- temu klovtru, od utirih finov je bil **Andilli**, eden je bil ukof, eden Doktor S. pisma, in četerti brat je bil vikari ofcir, bogaboječ v- vojski umerl. **Andilli** je imel otrok 15,

pet jih je umerlo v- nedolxnosti, 6 hčeri je blo v- temu klostru, od katerih so tri v sveto-
fti umerl, od 4 finov je vikni vojvaka v- vojski keršansko umerl, en fin **Pomponne**
in eden **Luzanci** in še eden so bogaboječne xiveli.

II.

Luzanci, fin **Andilliov** se je svejtu odpovedal, ko je bil 18 let star, in je v- spokornosti xi-
vel 40 let do smerti, trikrat je mogel kloster **Kraljevih urat** na povelje Kralja zapustiti,
al to preganjanje ni nič zmanjšalo njegove gorečnosti. Njegova bogaboječnost je bi-
la miliga ferca, njegova ljubezen goreča do blixniga. Vsak dan je vidno rasel v- gnadi
boxji clo do smerti, in je svojiga očeta v- kloster pervabil.

III.

Anton le Maître rojen v- **Parizu** v- letu 1608. Njegova mati **Katarina** je bila sestra **Andi-
lliova** in sestra **Angelike** in **Agnez**. 21 let star je bil še jezični Doktor, grozno imeniten za-
volj svojih talentov, in je bil na visoke fluxbe povzignjen. V- nar veči časti in upanju, še vik-
ni priti je zapustil svejt, in gre v- kloster **Kraljevih urat** na polju, in on je bil prvi pušav-
nik tukej. Veliko upitje je blo čez ta sklep, eni so ga grajali in se eni čudili nad njim.
Njegova mati je bila neizgreceno vesela čez spreobernenje finu, in mati je šla po tem tudi
v- ta kloster med nune.

IV.

De Sericourt, **Maïtrov** brat, šliši od spreobernenja brata, in kuj se skrivne xeljé v- njemu
vnamejo ga posnemati. V- **Pariz** pride, de bi bil z- svojimi očmi videl čudex gnade nad
svojim bratom, in ga obiskat gre, in ko ga vidi, kakor pušavnika, ga ni poznal. **Maïtre** vi-
di, kako se njegov brat **Sericourt** čudi čezn mu reče z- smeham in v- ognju: *No, moj brat,
al me poznau? Jez šim tisti, kteriga so za Maïtra imenvali, in kteri je zdej temu svejtu
umerl, in zdej le ue xeli sam sebi umreti. Kakor jezični Doktor šim veliko ljudem govoril,
zdej pa le xelim z- Bogam govoriti. Zastonj šim se martrov, ko šim se za pravico dru-
gih poganjal, zdej se le sam za se poganjam na skrivnim v- miru te puuave, vsimu šim
se odpovedal, in xelim moji xlahti, de bi jim Bog to gnado skazal, kakor meni. In ti, moj
brat, al mi bou tudi to čast skazal, kakor ta svejt, de me bou za norca spoznal?* **Sericourt**
odgovori: *Moj brat, tega na nobeno vixo ne, jez ti ne bom te časti skazal. Je tudi ena
modra norost, na pol šim bil ginjen, ko šim od tebe šliual, al zdej, ko te vidim, šim
ves ginjen te posnemati.* To je blo v- letu 1637, **Sericourt** je bil 26 let star takrat.

Je fvejt zapustil, in oba brata sta imela **Saint - Cyrana** za svojiga vixarja, kjer jima je mati zunej nunskiga kloutra eno stanvanje zidala, kjer sta sama v- popolnoma lomoti v- molitvi, branju in v- delih pokore xivela. **Saint - Cyran** jima perdruxi **Lancelota**, in v- 6 mescih jih je blo xe 12 pušavnikov. Trije bratje **Maître** so jim perdruxili, **de Saci**, **de Valmont**, **de Saint-Elme**. V- letu 1638 je bil **Saint Cyran** v- jecho zapert, preganjanje je blo čez vse pušavnike. **Maître** je 20 let v- ti ojestrosti xivel, ob eni čez polnoči je za molitev vstajal, in je cel ~~fx~~ dan svoje grehe, boxjo pravico in milost premišluval, grel se tudi po zimi ni, v- velikim postu se je le zvečer odtešal in druge postne dni, in je vse ojestrosti spolnil, de je meso duhu, in duha Bogu podvergel. Pisal je veliko in tudi pričval za nedolžnost nun. Posebno pa je spisal xivljenje Svetnikov. V- smertni uri, ginjen od ponixnosti je rekel, de ni vreden xivljenja Svetnikov pisati, de le en Svetnik zamore Svetnike popisati. V- letu 1658 star 50 let je umerl. **Sericourt** je 8 let pred umerl, in me ni bil 40 let star.

V.

Anton Singlin rojen v- **Parizu** v- letu 1600, sin eniga tovornika. Mlad je peršel k- enimu kupcu se učil xito predajati, kjer je bil do 22 leta. Takrat ga je Bog ginil za nebesa škerbeti. Takrat je xivel ~~Seve~~ Svet **Vincenc de Pavl**, in temu je svoje serce razodel, **S. Vincenc** mu svetje v- duhovski stan stopiti. **Singlin** se na ta svet začudi in pravi, de me latinsko ne zna, al **S. Vincenc** mu reče v- šolo hoditi, in bogal je in se pomena med male otroke v- šoli. **S. Vincenc** ga pregovori po tem, de je za duhovna xegnan bil in ga postavi, de je otroke keršanski nauk učil. Kakor je bil **Singlin** navezan na **S. Vincenca**, ga je vender kmalo popustil in se je k- **Saint - Cyranu** podal, kateri je bil tako bogaboječ, kakor **S. Vincenc**, učen pa me veliko bolj. **Saint-Cyran** ga je tako k- popolnamosti vival, de je bil za njim spovednik teh nun, **Kraljevih urat**, 26 let. Ves se je tresel iz strahu zavolj rajtenge, katero mora vixar duš dajati pred Bogam. Ko je bil **Saint - Cyran** v- jechi, je hotel v- samotno pušavo vbejxati, pa ga niso pustili. Globoka ponixnost, ljubezen do molitve in branje S. bukev je dostalo, kar je v- mladosti per kupčiji zamudil. Pridgval je večkrat v- cerkvi kloutra z- velikim šadam, vse ga je hotlo šišati, ko je bil poln boxjiga duha, Po krivim od Jezuitarjov zatoxenimu je škof pridigvat prepovedal. Karpinarji so

iz nevoljivosti, de je tolko poslušavcov imel, njegove besede spreobrnili in pred škofa dali. Škof **Gondi** jim je verjel in ga je obsodil, zakaj po času so se tudi kaprcinarji sklenili z Jezuitarji v- foveraxtvu zoper te pušavnike in dvice. Al ko je škof se sam previxal je **Sin-**
glinu spet oblast dal pridigvat, in ga je sam hodil z- veliko hvalo poslušat. Nar imenitniši in nar bolj učeni so si ga za svojiga vixarja zvolili. Nune so rekle po njegovi smerti: *On nas je razsvetil z- svojo lučjo, ktera je bila z- ognjam njegove ljubezni vrgana, in nas je redil z- kruham boxje besede z- velikim sadam, pridege so imele moč S. Duha, in on je pregruntal nar svejetejui globovine keruanske svetosti. Nobeden nas ni tako visoko vixal, nobeden se ni do slabosti nauil ~~du~~ duu tako ponixal. Dar boxji posebni je imel ferca giniti, ko je le ljubezen njegovo ferce vixala. Ni se bal, kakor le zgubo duu, ni ni tako xelil, kakor rast v- popolnamosti".* V- letu 1661, ko je preganjanje blo, in so peršli, de bi bil tisto lax podpisal, de je Janzenius pet krivih naukov učil, ga niso več tam dobili, ko je zbejxal v- daljni kraj, kjer je bil 3 leta, in od koder je pisal do vsih, kterih duše je pred vixal, in konc teh 3 let je xalosti in ojstrosti umerl, 57 let star, skrivenj fo ga nesli v- kloster pokopat. **VI.**

Claude (Klod) de Sainte - Marthe, visoko xlahtniga stanu, rojen v- **Parizu** v- letu 1620, mladost je v- lepi nedolxnosti previxel. Odpovedal se je imenitnim fluxbam in je xivel v- **Poitou** v- famoti in pokori, v- molitvi in branju S. pisma in S. cerkvenih očetov, po tem je mel v- en kloster, ko pa šli od **Singlina** je mel v- kloster **Kraljevih urat** po njegovo vixanje. In je bil 6 let vixar nun tega klostra. Kadar je mogel v- preganjanju bexati je od tam, kjer je bil skrit liste pisal do nun na skrivnim, če ravno so Jezuitarji foveraxniki z- vso skerbjo čuli, de bi ne ble nune kej pisanja od teh pušavnikov dobi- le. V- cajtingah je bila brati, de Janzenitarji sklepe zoper kralja delajo. Ta serčni duhovni **de Sainte - Marthe** je pisal do Kralja, de hoče sam se za vse perjatle odgovoriti pred njim, in nej laxniki pričó njega in pričó Kralja kej takiga rečejo, če si upajo, al tega lista Jezuitarji niso pustili do Kralja priti. **Sainte - Marthe** je pisal tudi do škofa **Perefiksa** prav globoko in serčno za pričvanje nedolxnosti in za mir. Vse ni nič pomagalo. Zakaj, piše on, ko so vsi drugi Kristjani per miru pušeni, ravno te ponixne neveste **Jezusa** trudite tako grozovitno, kakor de bi ble zato nar hudobniši, ko so se Bogu pesvetile! Ko je Papex mir dal, je peršel nazaj v- kloster, in je bil 10 let njih spovednik.

1679 je mogel špet béxati, in je še 11 let xivel, in je umerl v- mestu **Korbeville** v- letu 1690 štar 70 let. Pisal je ene bukve za pričvanje teh nun, in ene od bogaboječnosti, in od mol **Kraljevih urat**, ktere mole je **Saint - Cyran** vterdil, kjer fo ti pušavniki otroke učili z- posebno dobrim duham, zato Jezuitarji te hvale, ktero so pušavniki zavolj nauka imeli, niso mogli prenesti, in niso pred jenjali, dokler ni bila šola na Kraljevo povelje v- letu 1661 jenjala. **VII.**

Janez Hamon iz mesta **Kerbourg**, Doktor Medicine, posebno učen v- vsim. 30 let štar ginjen od Boga fe odpove vsi fřechi, ktera ga je čakala, gre v- pušavo pod vixanje **Singlina**, in je predal vse gradove svoje in vse revnim razdelil, in je v- pušavi **Kraljevih urat** zemljo obdelval, z nune in revne je še ozravljjal. Kadar fe je vlegel je eno diljo djal na postljo, de je na nji lehal, in nobeden ni vedel za to. Ob eni čez polnoci je za molitev vstal, ko ga je španje hotlo premagati je pisati začel. Le enkrat je na dan jedel. Ko je k- bolnikom hodel je S. pismo med potjo bral, po noci tudi je bolnike in zutrej tem na daljne kraje obiskval in jim ercnije šam nosil zastonj, ko ni več zaupal na ercnije, kakor je treba, je le več z- molitevjo jim pomagal, in je tudi za dušo bolnikov škerb imel. Vse fe je čudilo, ko je znal vse na boxje obrniti. Pisal je ene bukve za tolaxek nun v- preganjanju, in reče: *Sovraxniki, Jezuitarji, nas šodijo po sebi, al Jezus je nau šodnik, nauua reč je njegova. Jezus ima vso oblast v- nebesih in na zemlji, kar koli tudi hudiga veliko iz- hajalo bo iz preganjanja, je vender le po njegovi neizgruntani previdnosti. Vse nam bo za nebesa, če xelmo tudi umreti za čast Jezusa, ni treba nam viditi, v- prihodnost, kaj bo iz tega, vera je zadosti. Jezus nas z- švojo lučjo razsvitli, med tem ko fe celimu švejtju škrije. Za 9 mescov je mogel béxati, zavolj veliko bolnikov mu škof perpusti po tem nazaj priti. Zdej fo ble nune v- kloštru kakor v- jeci zaperte brez Zakramentov, noben človek ni šmel med nje, kadar jih je **Hamon** ozravljjal, je šla ena poslana xenska xnjim za špiona, ktera mu je vedno očitala, de fe predolgo pomudi per bolnikih. Obiskal je bolniga škofa v- mestu **Alet**, in veliko kloštrov in je umerl v- letu 1687, štar 69 let. Od nar bolj imenitnih in učenih Doktorjov je bil za švet prašan. Pisal je bukve od poboxnosti, molitve, pokore, razlagvanje visoke pesmi in očanaša, kako fe je obnesti v- vojski za resnico, in zravnikov bukve, in razlagvanje Jeremijove pesmi. Nikol pi- še od **Hamona** tako: *On je najdel vse resnice za švetost vsakiga, ko je imel ferce ognjeno, odtergano od švejta, občutke umorjene, globokiga, visokiga, razsvitljeniga duha vse škrivnosti pregruntati, zraven pa ponixen, vedno v- molitvi, premiuuluvanju, in branju š. cerkvenih učenikov, lohke, rodovitne, visoke talente, vsih učenostih znan.**

S. Atanazi.

S. Aleksander, škof v- Aleksandriji, v- egiptovski dexeli, je profel fvoje duhovne in ovce Atanazija po svoji smerti za naslednika izvoliti, in njega ni blo. S. Aleksander je pred smertjo večkrat rekel: *Ti misliu, de fi vuuel, Atanazi, al ti ne bou vbejxal.* Po njegovi smerti se zbero egiptovski škofi v- cerkvi v- Aleksandriji za volitev naslednika, in Kriftjani zunej cerkve so iz eniga serca profili, Atanazija zvoliti, in ko iz enih uft upili, in tako je bil od vsih izvoljen. Arianarji, krivoverci, fo bli nar hujmi njegovi sovraxniki, ko je zoper nje nar bolj resnico S. katolške cerkve terdel. Sato so Arianarji rekli, de je bil Atanazi skrivej od sedmerih škofov xegnan bil, en drugi je rekel, de je Atanazi skrivej dva škofa po noči persilil, de fta ga za škofa xegnala. V- cerkvenim zberalšu v- mestu Niceje je bila zmota Arianarjov prekleta. Arij, poglavar krivovercov, je Zesarja Konstantina pregovoril, de ga je v- čast vzel, na to je šel na svoj dom v- Aleksandrijo, kjer ga Atanazi ni hotel v- drushbo kat. cerkve vzeti, in ko se je Arij na Zesarja zanesel je krive nauke bolj prederzno učil. Sovraxniki so med tem Atanazija per Cesarju toxili, černili in ga nadraxili. Cesar in Evzebi en imeniten krivoverc, fta pisala Atanaziju, ga prosila, de nej Arija v- cerkev vzame, in mu pertila, de bo odstavljen in pregnan, ako se brani; al Atanazi odgovori, de tega ne more. Na to so permli trije pred Cesarja At. toxit, de en davk od platna tirja od ljudi, al ravno takrat je bil en egiptovski duhovn per Cesarju, kateri je spričal, de to ni res. Po tem pišue Cesar do At. de nej k- njemu pride, in on ga je perjazno sprejel. Evzebi pak je toxbo od davka oponovil in Makarja, egiptovskiga duhovna, obrekval. Tudi je blo rečeno, de je At. eno skrinjo zlata enimu dal, kateri fe je zoper Cesarja vzignil, in de je At. poflal Makarja k- Imiru, (kateri ni bil res duhovni,) in de je, kadar je Imir dar S. maše opravljal, ga Makari v- cerkvi naletel, mu kelh rasterl, altar prevergel in S. pismo saxgal. Te toxbe so bile laxnive spoznane. Na to pade Imir pred noge At., pretoci veliko solz, spozna svojo toxbo laxnivo, in de je bil persiljen z- tepenjam k- taki laxnivi toxbi. Po tem fo sovraxniki Arzenija, enga imenitniga, pregovorili, de fe je skril, in so At. toxili, de je Arzenija umoril in mu eno roko odsekal, ktero ima per copernijah, in eno roko res pred Cesarja pomlejo. Ta toxba je bila iz tega namena, de bi blo izupito de At.

da, gre skozi zberalše, prime **Maksima** za roko rekoc: *Jez nosim kakor ti na telesu znamnja, kar sva za Kristusa terpela, jez ne prenesem te v- zberaluu hudobnih viditi*, in ga pelje ven in mu resnico dopove, de je **At.** nedolxen. **At.** je kuj od začetka ene sodnike zaverigel, posebno **Evzebja od Nikomedije**, kateri je bil nar hujši sovražnik in krivoverc, in kateri je per Cesarju tolko veljal, in zaverigel je tudi **Evzebija od Cezareje**, in še druge, al na to niso nič porajtali. Toxbo so ble od zlomljeniga kelha, od morstva **Arzenija**, de je **At.** z- zvičajo ukof postal. Tudi je bila ena kurba nagovorjena, de je rekla, de je dvica, de fe je v- **Aleksandriji** za boxjo sluxbo posvetila, de jo je pa **At.** v- greh posilil, tudi je bil toxen, de je eniga ukofa odstavil in pet ukofov otepel. Ta kurba pa še **At.** poznala ni, in kadar jo v- zberalše perpeljejo hitro **Timotej**, en egiptovski duhovn, k- nji stopi, ktera je glasno **At.** toxila, in jo tudi glasno praša: *Al sim kdej s- tabo govoril? al sim kdej v- tvoji hiui bil?* in ona, ko je mišlila, de jo **At.** praša, je še glasnejši upila: *Ja ti si me v- greh posilil! ti* – in je vse gerde reči na dan spravla, kar si opravlji v- zmisli in kar nesramna xenska reči zamore. Sodniki vsi osramoteni zapovdo jo ven peljati, ko so vidli, de **At.** ne pozna in de se je njih zvičaj sama sebe vgrizla. Ko je na toxbo permilo, de je **At.** **Arzenija** umoril, je **At.** skrivej **Arzenija** z- sabo perpeljal v- zberalše, de so bli vsi prepričani, de še xivi. Roko njegovo so toxniki kazali, in **Arzeni** stopi v- zberalše obe roke pod plajšam skrite, in **At.** praša, *al je ta tisti **Arzeni**, od kteriga pravite, de sim ga umoril?* na to odgerne mu plajš, pokaxe, de ima dve roke in pravi: *Vej ko dve roke Bog ni uloveku vstvaril*. Sovražniki bi se bli mogli sramvati, de bi bli si mogli voviti, de bi jih bila zemlja poxerla in njih sramoto zakrila, al vxgali so se v- slepi jezi, in so upili, de je **At.** copernek, in so vanj derli, de so ga drugi komej oteli, de ga z- peftmi nišo potolkli. **Z** Čez uno toxbo, de je **At.** skrivej za ukofa xegnan bil, so vsi ti ukofi pričvali, kateri so iz Egipta z- **At.** permili, de ni res, in de se je še skrival pred to častjo. **Išir** se je spet z- sovražniki sklenil in toxil zavolj kelha, al tega zvičati ni mogel, in egiptovski ukofi so ga popolnoma na lax djali, in so vse prepričali, de **Išir** ni duhovn. Med tem so sovražniki dvice v- **Aleksandriji** terli.

Ko sovraxnikam vse to ni blo zadosti, so poslali ene v- **Egipt**, de bi preiskali to reč z- **Iuirjam** in so vzeli krivoverce in malikvavce za pričó, kateri od te reči niso nič razumeli, in so jih silili in topli, de bi bli krivo pričvali. Vender vse ni nič pomagalo, vsa toxba je bila lax. Zdej so sovraxniki ljudi v- **Tirus** nadraxili zoper **At.**, in **At.** je šel na barko in se peljal v- **Stambul** k- Cesarju. Tudi **Dioniz**, kteriga je Cesar za oblaftnika k- temu zberalšu poslal, je z- sovraxniki se sklenil, in sodniki so sklenili, de z- tem, ko je **At.** zbejxal, je ravno tako, kakor de bi bil vse sam obstal, de je kriv, in ga odstavjo od škofije in mu prepovedo v- **Aleksandrijo** priti, de ne bo nepokoja med ljudmi tam delal, in so ta sklep pisali Cesarju in vsim škofam, in vse toxbe so ble zraven spisane kakor refnične znajdene. **At.** je prosil Cesarja za druge sodnike, al Cesar ga ni poslušal in majhno je mankalo, de ga ni zaperl, in **At.** je rekel: *Bog nej bo sodnik med tabo in mano, ko si se z- temi sklenil, kteri so z- svojim opravljanjam zatirajo.* Cesar je molčal, in **At.** je rekel, de nej sodnike pred se pokliče, de se bo v- pričó njih čez njih krivico pertoxil, in de bo Cesar sam sodil. Cesar je v- to pervolil in piše z- ojstrim besedam sodnikam, de bi peršli k- njemu. Rečeno je tudi blo, de **At.** iz nevošljivosti **Arija**, velkiga krivoverca, v- cerkev ne vzame, in sodniki, kteri so bli skrivni krivoverci, očitno pa katolski, so **Arija** in vse krivoverce v- cerkev vzeli kakor pravoverne. Sodniki so bli na ta poklic pred Cesarja neizghečno prestrašeni. Kadar pred Cesarja pridejo si niso upali stare toxbe na dan vleči, ampak so rekli, de je **At.** hotel obraniti xito iz **Egipta** v- **Stambul** voziti, tako bi to mesto cesarsko moglo lakote konc vzeti. Zastonj se je zgovarjal **At.**, de mu to ni mogoch, ko je reven in brez oblasti. **Evzebi od Nikomedije** je persegel, de je **At.** bogat, mogoch in za vse hudo perpraven. Drugi škofi niso tudi nič opravili, Cesar je toxbo verjel in **At.** pregnal v- mesto **Trier**, grozno delec, vender ni pervolil Cesar enga drugiga za škofa v- **Aleksandrijo** postaviti. Po tem je šel **Arij**, vikši krivoverc, v- **Aleksandrio** in je mislil, de ga bodo zdej z- vso častjo v- cerkev vzeli, ko je **At.** pregnan, al vli Kriftjani so bli **At.** zvesti in nobena cerkev, nobena škofija, ga ni hotla v- cerkev vzeti. **Arij** gre v- **Stambul** in **Evzebi od Nikomedije** ga je hotel v- cerkev vriniti in Cesar.

S. Atanazi.

S. Aleksander, škof v Stambul, je obranil, de Arij ni bil v- cerkev vzet, on je v- cerkvi pred altar na kolena padel in molil: *Gospod, če bodo ti perpustil, de bo Arij juter, kakor je Evzebi rekel, v- cerkev vzet, vzemi pred tvojiga hlapca iz sveta, jez viditi ne morem, de bi z- njim zmota v- cerkev peruula.* Drugi dan peljejo z- častjo veseliga Arija v- cerkev. Na poti ga napade texava, obledi, gre na stran k- potrebi, in čez en čas ga najdejo v- njega kervi in čevih mertviga lexati. Tudi Cesar je kmalo po tem umerl in pred smertjo At. nazaj poklical, in sprejet je bil povsod posebno v- Aleksandriji z- velikim veseljam. Mladi Cesar Konstanci je bil krivoverc, in zdej so krivoverci na novo At. toxili, de je xito za cerkovne in revnih potrebe za svoj dobček predajal, de je spet škofijo nastopil brez pravice, ko je bil od zberalša škofov v- Tirus odstavljen. In sovrahniki so xe pred enga krivoverca za škofa v- Aleksandrijo zvolili namest At. Tudi so poslali enga duhovna in dva Diakona do papexa Julja v- Rim, de bi At. odstavil in Pistusa krivoverca skrivniga za škofa Aleksandrije poterdil. Tudi At. je poslal ene do S. Julija. Al ko so uni zvedli, de so At. poslanci v- Rimu, so prestrašeni Rim zapustili. S. Julij je bil moder, je previde nedolxnost At., vender je na persadvanje skrivnih krivovercov eno zberalše za sodbo poklical. Krivovercam je bo kmalo xal, de so od zberalša spomnili, ko njih toxba ni bila v- Rimu verjeta, tedej so v- Antiohiji 97 škofov in Cesarja zbrali za sodbo čez At. Ti škofji pa niso bli vsi krivoverci. Tam so take zapovdi skleпали, de so At. loxe poterli. Sklenili so, de tak škof ne sme več v- škofijo postavljen biti, kateri je od zberalša enkrat odstavljen, al če drugo zberalše al Cesarja za sodbo hoče, in tako so z- starmi toxbami At. odstavili in enga Grogorja krivoverca za škofa Aleksandrije postavili, po tem, ko so pravoverni škofi iz zberalša xe odšli. Grogar pride z- vojuaki v- Aleksandrio, krivoverci so se z- njim sklenili, Judji in malikvavci so jim pomagali, so šli v- stari jezi z- mečmi in kolmi v- cerkev, so ene pobili, ene umorli, ene v- jecho vlekli, dvice so očitno ostamoteli, menihe in duhovne so pohodili, S. rešno telo ven verxeno, malikam darvano v- cerkvi, S. pismo poxgali, vino popili, olje xgali malikam, duhovne in dvice so tepli, zvezali, pred sodbe vlekli in predajali za dnar.

Velika pregreha je bila čez vse to eno besedo reči. Ko se verni niso hotli z- **Grogor-jam** skleniti jih je očitno z- šibami tepsti dal in v- jecho z- njimi. Med temi je bila ena dvica, ktera je Psalme v- rokah imela in brala, in ko je bila pričo vsih tepena ni pred bukve iz rok djala in ni jenjala pred brati, dokler ji po vsim tepenju brič ni bukev vzel in jo v- jecho peljal. Nar bolj pak so **At.** xeleli, in ko so zvedli, kej je, so sklenili ga tam ubiti. De bi preganjanje duhovnov in ovc jenjalo je **At.** bejxal čez morje v- **Rim**, in eni menihi so šli z- njim. Do zdej še v- **Rimu** ni blo ne menihov, ne dviške druxbe, **At.** jih je perpeljal kje, in **S. Hiero-nim** je poznej duha dviške druxbe obudil. Komej je **At.** vbejxal iz **Aleksan-drije** je perušo povelje od Cesarja, **At.** in njemu zveste duhovne ob glavo djati. Krivoverci so se vsih cerkev polastili, in verni niso mogli iti v- cerkev, de niso na znanje dali, kakor de bi se bli z- krivoverci sklenili, in še doma se niso smeli vkup sohajati, kar so vender ob preganjanju malikvavcov v- poprejš-nih letih smeli, ko so krivoverci, kteri so se očitno obrajtali katoluške vere, povsod imeli svoje ogledvavce, ktere je **Groga** nastavljal, de so cesarskimu ob-lastniku vse povedali, in na duhovne so tako merkali, de večkrat umirajočim še S. Zakramentov podeliti niso mogli. Nar več so pak perjatli **At.** terpeli. Eno od njegove xlahte še **Groga** pokopati ni pustil ko je umerla. Barkarji, kteri niso hotli pisma **Grogorja** na druge škofe z- sabo imati, so bli tepeni in v- jecho verxeni. Po tem so Cesarju vse hudo od **At.** pisali, za priče so vzeli malikvav-ce in krivoverce. Po tem je šel **Grogar** z- Cesarskim oblastnikam po egiptovski dexeli, de bi se bli vsi z- njim sklenili, pravoverni škofi, pušavniki, dvice so z- šibami tepli in vklenili, in na to jih je **Groga** opominjal se z- njim skleniti, eni so bli pregnani, škofi odstavljani in k- niskim delam siljeni. **S. Anton** pušavnk je pisal do **Grogorja** in **Balacija**, de nej jenjata Kristjane preganjati, če j ne bo jeza boxja čez njiju peruša. **Balaci** se je posmehval temu pismu, plunil vanj in ga na tla vergel in je rekel temu, kdor je pismo pernesel: *Reci Antonu, de ko se potegne za pušavnike, bom tudi čez njega perušel.* Al čez pet dni je konj **Balacija** vgriznil in na tem je umerl. Če ravno so **At.** le zavolj vere sovraxili, ga vender zavolj vere niso toxili, ampak za vse druge reči. **S. Anton** je šel

enkrat enga poglavarja obiskat, in ko je kmalo šel nazaj, ga je oblastnik hotel še perderxati, al **S. Anton** je rekel: *Kakor ribe umerjejo, če so dolgo na suhim, tako menihi mlačni postanejo v- družbi posvetnih, mi moremo hitro v- gore nazaj bejxati, kakor ribe v- vodo.* Tako je **S. Anton** oblastnika posvaril, kateri fe je f z- **Grogorjam** sklenil. **Juli** Papex pošle po sovraxnike, kateri so bli v- **Antiohiji** zbrani, povabit na sodbo, kakor so samo xeleli. **At.** jih je 18 mescov v- **Rimu** čakal, al toxnikov ni blo. **Evzebi od Cesareje in od Nikomedije** dva imenitna sovraxnika sta zdej umerla. Papex pokliče 50 škofov -v- **Rim**, in **At.** je bil za nedolxniga spoznan. Al krivoverci so Papexa obdolxili, de nepokoj dela, ko tako reč me sodi, ktera je bila xe pred med njih zberalšni obsojena, in so nove toxbe zoper **At.** na dan pernesli, in so me to pisali: *Zavolj vere, ko smo obdolxeni de se ne derxmo po sklepu S. zberalšua v- Niceji, se zdej nočmo odgovarjati ko je xe tako sodba cez nas, kakor de bi bli mi vso krivico storili, in če Papex At. in me 4 druge škofe, ktere smo zavergli, z- nami vred ne zaverxe, se bomo od Papexa ločili, sej je vera per naf se zavela.* – **Juli** – pak jim je na to strupeno pismo perjazno pisal, al nič ni pomagalo. Eno zberalšue v- **Milani** ni moglo krivoverce spreoberniti, ravno tako tudi ne zberalšue v- mestu **Sardika**, per katerim je blo 170 škofov in tud **At.** in vsi, kateri so bli od krivovercov skrivnih preganjani. Povabljeni so bli **At.** pred zberalšam toxiti, al vsi so šli vsaksebi, ko so vidili, de očitno pričó tolko pravičnih zoper **At.** nič ne opravijo, in so se zbrali v- mestu **Filipopoli**, kjer so vse nasprot storili in Papexa prekleli in vse S. škofe, v- mestu **Hadrianopel** so 10 duhovnov umorli, in preganjanje je blo veliko. Po tem je blo spet eno zberalšue v- **Milani**, kar tudi ni moglo krivoverce spreoberniti. Trije škofji so sklepe tega zberalšua nesli v- **Antiohijo** k- Cesarju. **Stefan**, krivoverski škof tega mesta je to hotel vbraniti in je našuntal eno kurbo, de je šla naga v- tisto hišo po noči, kjer so ti poslani lexali, in ji je rekel, de so trije imenitni po njo poslali za greh. Ko pa ta naga xenska noter pride se začudi, de se je nobeden delexen ne stori, in vidi, de so škofji. Ogledvavci nastavljeni perlete zraven, de bi bli toxili te škofe zavolj greha, al ta xenska in drugi ljudje v- ti hiši so spričali resnico, in ko je pred Cesarjam na dan peršlo, kdo je to storil je **Stefana** odstaval in štrafal, in na to prepričan je **At.** spet v- škofijo Aleksan-

drijsko postavil in tudi druge pregnane ukofe v- njih pravico. **At.** gre v- **Rim**, in papex **Juli** se zveseli čez to in pošle po njemu en list na Aleksandrijske Kriftjane, kjer pravi : *Skoz vauro vero, serčno molitev in ljubezen vam je Bog vauiiga ukofa spet nazaj dal.* In **At.** je šel skoz **Antiohijo**, kjer je Cesarja prosil, de nej več sovrahnikom ne verjame, al nej pokliče jih, de bodo toxbe pričó nje-ga zvizali, al Cesar ni hotel več toxba zoper **At.** slišati. **At.** gre od tod v- **Jeru-zalem**. Tam je **S. Maksimus**, Jeruzalemski ukof, poklical 16 ukofov vkup, in so vkup pisali na Aleksandrinarje in vse Kriftjane v- **Egiptu**, de so jim srečo vohili, de je Bog njih molitve, solze in zdihvanje vslišal in jim zaxeleniga ukofa spet nazaj dal po tem, ko so mogli dolgo raztreseni in preganjani brez pastirja zdihvati. Z- neizrečenim veseljam je bil **At.** v- **Egiptu** in v- mestu **Aleksandriji** sprejet, ukofji in drugi Kriftjani so mu šli naprot, mladenči in dekleta v- ve-likim številu so se dviškimu stanu posvetili, duh ljubezni in bogaboječnosti je vse navzel. 400 ukofov iz vsih dexel so pisali **At.** de so zdruzeni z- njim in nekteri krivoverski ukofji so se spreobrnili in se z- njim sklenili. Kmalo po tem je **S. Juli**, papex, umerl, njegov naslednik je bil **Liberi**, pred katerim so krivoverci toxbo zoper **At.** oponovili. Al 80 ukofov egiptovskih so v- pisanju dobro pred **Liberjam** pričali. **Liberi** je pisal Cesarju za en zberalše, al Cesar je bil xe spet zoper **At.** navzet. Krivoverci so se pertoxili, de jim je pred Cesar krivico storil, ko je **At.** na ukofji stol **S. Marka** v- **Aleksandriji** postavil, kteriga so pred preganjali, de jim je Cesar tako nazoper storil, to nam je za osramotenje, so rekli, zdej gledajo na nas, kakor de bi bli krivoverci, ko je **At.** premagal, in ti sam, o Cesar, boš osramoten, ko si pred z- nami bil. Nove toxbe so zoper **At.** zmislili, de je enimu puntarju pisal, de je eno cerkev xegnal bres pervolenja Cesarja, de je Cesarjovga brata **Konstanta** pregovoril, de ga je v- **Aleksandrijo** nazaj poslal. Zdej so sovrahniki z- zvizajo hotli **At.** iz mesta izpeljati. En mox pride z- enim zmišljenim pismam od Cesarja k- **At.** de je mu perpušeno k- Cesarju iti, kakor je prosil. **At.** je rekel, de ni prosil za perpušenje tako, in de bo xe šel k- Cesarju, kadar mu bo zapovedano priti. To so na hudo obernili pred Cesarjam, de **At.** ni hotel priti, ko ga je Cesar lepo k- sebi povabil.

S. Atanazi.

V- tem času so bili pet škofov in trije duhovniki - Cesarju za [At.](#) perporočat, poslani so bili od vsih drugih v- [Egiptu](#). Zdej je Cesar zberal vse v- mesto [Ari](#) poklical, pa je vse škofove odstavil, kateri niso [At.](#) prekleli. V- temu zberalstvu so hinjavci šemo od sebe djali in rekli, de krive nauke [Arijove](#) ne zaverhejo, in [At.](#) prekleti hočejo, in papexovi poslanci in drugi so persiljeni v- to dovolili. Papex je bil grozno xalosten zato. Po tem je Cesar eno zberalstvo v- [Milani](#) poklical, al vsi škofji, kateri niso [At.](#) prekleti hotli, so bili pregnani in martrani. Zdej pošle Cesar do [Liberija](#) enga cloveka, de bi z- straham al z- dnarjam Papexa pregovoril, de bi bil [At.](#) preklel. Ko [Liberi](#) ni dal se omajati ga je Cesar k- sebi poklical, kjer ga je dolgo nagovarjal [At.](#) prekleti, al ko je [Liberi](#) stanoviten bil ga je Cesar v- en hud krej pregnal. Ko so se zdej duhovniki v- [Rimu](#) bali, de bo Cesar drugiga Papexa volil, so se vsi z- persego sklenili nobenga za Papexa spoznati, dokler [Liberi](#) xivi, in res so enga [Feliksa](#) za kriviga Papexa volili sovraxniki cerkve, kateri ni bil spoznan od kat. cerkve. Preganjanje Kristjanov pravovernih je bilo povsod od teh, kateri so se obrajtani hotli biti za katoluske Kristjane, vsaki, kateri ni [At.](#) preklel je bil ojestro preganjan, vsaki, kdor jih je tožil, je bil rad poslušan. [At.](#) se zdej niso preganjali zato, de bi ga poznej bolj globoko vreci mogli. Tako je bilo, kakor bi se bila vsa cerkev zoper njega sklenila. Ko velka cerkev v- [Aleksandriji](#) se ni bila xegnana, drugod pa preftora ni bilo, je [At.](#) na prošnjo Kristjanov andoht v- nji imel. Sovraxniki so to tako zloxili, de je zato tako storil, de bi Cesarja k- xegnuvanju ne bilo, al [At.](#) je pisal Cesarju, de je bil persiljen to storiti in ga je k- xegnuvanju povabil. [At.](#) je pred nekej xita od Cesarja prejel za med revexe razdeliti, to mu je bilo zdej vzeto in krivovercem dano. Cesar je tudi pisal, de tistim, kateri so z- [At.](#) sklenjeni, vsaki toliko hudiga stori, kar hoče. Enkrat ko je [At.](#) z- celim ljudstvom celo noč v- cerkvi molil pride 5000 vojsmakov okol cerkve, po tem reče [At.](#) enimu Diakonu 105 Psalm moliti in po tem ljudem, de nej domu grejo. Ljudje so profili [At.](#) de nej bejxi, on pak je rekel, de ne bo mel pred, dokler vsi ne bodo oteti. Vojsmaki so na ljudstvo streglali, dvice slekli in pohodili, [At.](#) so na tla vergli in po tleh vlekli. En čas je v- omotci lezal. Ko čudex

je bil, de ga niso stergali. Eni duhovni in menihi so ga ven nesli, ene Diakone so topli, ene zaperli, veliko umorjenih so na skrivne kraje vergli. **At.** se je skril in Cesar je zapovedal ga iskati. Po tem so me na ene xene in dvice, ktere so ble v- eni cerkvi zbrane, kamnje metali, in so jim peče dol tergali in gerdo govori, so vergli klopi, altar in vse in malikam darvali. En malikavc, ko se je na stolu **At.** gerdo obnesel, je bil od ene muge v- čeva zadet in je v- strašnih bolečinah umerl, en drugi je oslepil in obnoril. **Grogorja** so spet za škofa **Aleksandrije** postavili, cerkve so ble vzete vernim in so v- somotni pušavi svojo andoht imeli. **Groga** je dvice v- jecho vergel, škofe zvezal, otrokam in vidovam vse vzel, po noči so verne zgrabli, krivoverske shenske so posebno nevsmiljeno z- dvicami delale, klostre so poderli in menihe poxgati hotli. Ena Diakona so raztergali in ravno tako utiri moxe, kteri so zanj profili. Krivovercam vse to me ni blo dosti. Kdor je skrivej ker revnim dal je bil utrafan in tifti tudi, ko so od vernih kej vzeli, z- takim nevsmilenjam so krivoverci verne hotli nase spraviti, al vernih aifer je bil me veči, in zadnič so xe malikavci začeli krivoverce zaničvati. Duhovne in pušavnike so vklenili in do smerti topli, dvice so slekli, na kole navezali in gajxlali, in vender so se pravoverne Kristjane imenvali ti sovraxniki, škofji so bli v- pušavo pregnani, al so terdo delati mogli. Ko so se v- Binkutih Kristjani spet na skrivnim kraju zbrali za andoht v- pušavi, so peruli 3000 vojšakov, ene so topli, ene umorli, drugi so vbejxali, dvicam so vse obličje potokli, ene dvice so ble z- ternjam tepene, in ko so na **Jezusa** klicale so sovraxniki jeze z- zobmi škripali, veliko jih je lakoti, xeje al v- jechi počasu umerlo. **At.** je v- tem času med pušavniki v- pušavi skrit bil, med tem, ko so vovkovi njegove ovce tergali. Ko je mislil, de Cesar ne ve za to preganjanje je hotel k- njemu iti, al kmalo je zvedel, de je Papex **Liberi** in drugi imenitni škofji v- preganjanju, in je šel nazaj v- pušavo. Kmalo so peruli vojšaki ga v- pušavo iskat, vsakiga pušavnika so po **At.** prašali, al vsak je vrat nastavil, de hoče rajši umreti ko **At.** izdati. **At.** je šel bolj globoko v- pušavo, in je bil skrit po dnevi v- eni globoki uterni, po noči je pak vselej ven mel, ko ga je ena dekla izdala, kej je skrit. En sam Kristjan mu je skrivej jeft nosila, in takrat je **At.** veliko bukev pisal. En pušavnik je enimu rekel: *Kar bou najdel, de je At. pisal,*

kuj si na popir prepisui, ce pa popirja nimau, si pa na oblacilo z- kredo zapisui.

Tudi je pisal en tolaxni list na dvice, ktere so tolko terpele, ta list se je pa zgubil. Ko je Cesar v- **Rimu** bil so rimski knjezi in vse imenitni sklenili za **Liberja** papexa prositi, de bi jim ga nazaj poslal, al upali si niso. Tedej so se gospe lepo napravle in prosile zanj, in Cesar jim je obljubil, pa ni tako dolgo befede derxal, dokler **Liberi** ni tako oslabil, de se je Cesarju vdal in tudi **At.** preklel. **Liberi** je bil v- mestu **Berea** v- dexeli **Traciji** stiskan med krivoverci, kteri so z- hinjavšvanjam prave vere ga pregovarjali, in mu smert obetali, ce **At.** ne prekolne, in je omagal in se sklenil z- krivoverci, ko jim je verjel, de v- njih zvijačnih befedah prav mislijo, in je na vse škofe pisal, de **At.** zaverxe. **Liberi** je bil nazaj spušen, v- **Rimu** so ga z- veseljam sprejeli in kriviga Papexa **Feliksa** pregnali. Čez ene leto je Cesar **Konstanci** umerl in za njim je bil **Julian Cesar**, kteri je keršanstvo hinjavšval, in po tem malikvavc postal in Kristjane bolj skrivno ko očitno preganjal. Pregnane škofe je nazaj poklical ko je rekel, de ni vredno zavolj nespametnih naukov Galilejca, (**Jezusa**) škofe preganjati. In tako je skoz enga preklinvavca **Jezu- sa** veliko škofov in **At.** rešeno blo, kteri so bli pregnani od teh, kteri so se pravoverne Kristjane imenvali. Kristjanam je zapovedal vse bukve vzeti in zexgati, nobeden se ni smel brati in pisati učiti, de bi bli vsi neumni, in de bi bli tako keršansko vero zapustili in malikvavci postali z- **Julijanam** vred. Tako še danrašni nekteri delajo, kakorkoli se med Kristjane in učenike keršanstva obrajtajo. **Grogorja**, kriviga škofa so malikvavci raztergali in nobenga ni blo mu na pomoč. Vse se je veselilo, de je **At.** nazaj peršel, drage dišave so bile raztrešene po luftu, več dni je blo celo mesto v- švitlobi lampec. 6 let je bil **At.** v- pušavi skrit. Krivovercam so ble vse cerkve nazaj vzete, luč prave vere je spet svetila, vsih serca so ble z- **At.** sklenjene, je bil pomočnik dvic, sodnik miru in vodnik k- nebesam. **At.** je v- **Aleksandriji** eno zberalše škofov imel, de so za vero in pravico, za potrenje zmote sodbo imeli. Cesar **Julian** je bil vedno čujec sovraxník Keršanstva, in nevošliv je bil **At.** zavolj njegove vrednosti, ko je keršansko vero nar bolj podperal. On je **At.** pred le zato nazaj poklical, de bi med Kristjani več nepokoj storil, al **At.** je z- tem zberalšam mir storil in veliko krivovercov spreobernal, malikvavci so tudi Cesarja draxili zoper **At.** ko so rekli, de če **At.**

v- **Aleksandriji** ostane, bo kmalo vse malikvanje jenjalo. Cesar piše do Aleksandri- narjov, kako de je **At.** tako prederzen, de je spet ukofijo nastopil, ko ga ni poklical, de je le povelje dal, de nej vsak na svoj dom ne pa v- svojo cerkev sme nazaj priti. *Sliuim, de je prederzni **At.** zoper vauo voljo fe svoje cerkve polastil, zato nej kuj mesto zapusti, ce ne ga kej hujuga čaka.* Celó mesto pak je za **At.** prosilo. Cesar jim na to piše, de ne verjame, de celo mesto **At.** xeli ohraniti, de jih je malo ta- kih, in *sramujem se namest vas, ko ue verjete zmote Galilejca (Jezusa).* *Če bote pa praznoverni in zvito hudobnim zvesti ostali sej vam ni treba ravno At. sej je nje- govih učencov dovolj de vas bodo z- nevernim besedami zapeljvali. O ko bi mogel v- norstvu At. vse keruanstvo končati! al njegovi učenci so preveč vterjeni in po svetu razuirjeni. At. pa zato prexenem iz mesta, ko je preveč zvit, ko ni dobro, de je tak nepokojen človek in hudobnex čez druge postavljen, kateri v- tem čast iue svoje xivljenje v- nevarnost postaviti, ko ue več nepokoj dela, tudi mora celo de- xelo egiptovsko zapustiti, in kaj si vender At. ta sovraxnik malikov, upa, de je pregovoril ene Gospe, de so se kerstiti dale. **At.** je zapustil mesto in je rekel ljud- stvu, katero je okol njega stalo: *Bodite potolaxeni, to je en oblak, kateri bo kmalo minul,* čedo je zročil perjatlam in je šel na barki v- zgornj **Egipt**. Kmalo so šli za njim, de bi ga skrivej ubili, zato ko je bil obdolxen, de je on kriv, de je ena cerkev poxgana bila, **Julian** je vse rad verjel, kar je blo hudiga od **At.** rečeno. En perjatelj doide nar pred **At.** in mu pove, kakšna nevarnost ga čaka, eni so mu svetvali v- pušavo bejxati, on pak je rekel barko obrniti in sovraxnikam na- sprót voziti. Kmalo je srečal ubijavce, kateri si niso mogli misliti, de bi **At.** se v- **Aleksandrijo** nazaj vozil, in so prašali, če so **At.** vidili, in j eden je rekel, de **At.** ni delec, in tako so ubijavci hiteli naprej, in **At.** se je skrtil v- **Arzinoe**, Cesar **Julian** je kmalo umerl in **Jovian**, en dober Kristjan, je bil za Cesarja zvoljen. Kar je **Julian** in kar so pred krivoverci pokazili je vse popravil, vernim je bil mir dan in pravica, duhovni in dvice so v- svojo čast peršli, k- smerti je bil obsojen, kdor je eno dvico k- xenitvi silil, pisal je do **At.** de nej spet v- njegovo cerkev nazaj pride, in ga je imel za svetvavca svojiga, in ga je k- sebi povabil v- **Antiohijo**. Ko so Arianarji spet per tem Cesarju svoje toxbe začeli jim je rekel, de ima le tiste rad, ko v- miru xive, veliko krivovercov se je zdej spokorlo. Štirkrat so krivoverci poskusili **At.** pred Cesarjam počerniti al niso nič opravili, in **At.** je spustil od sebe z- vso častjo in perjaznostjo. **Jovian** je kmalo bil mertev najden in se ne ve, kako je smert storil.*

S. Atanazi.

Papex **Liberi** jo po tem veliko škofov, kateri so bili iz katoliške cerkve prekleti, ko so se dali od krivovercev motiti in zoper **At.** draxiti, iz celiga sveta v cerkev katoliško vzel, ko so pravo vero spoznali, kakor je bila učena v zberalstvu **Niceje** v letu 325 po Kristusu. **Liberi** sam je vse popravil, kar je pred nekež omoten nekež od strahu storil, je zavergel zvižave krivovercev in se je spet z At. sklenil. Za **Jovianam** je bil za Cesarja zvoljen **Valencjan**, in ta si je zvolil svojiga brata, **Valens**, za tovarša v kraljestvu. **Valencjan** je bil pravoverni, **Valens** pak krivoverni, ko ga je njegova xena v krivoverstvo Arianarjov zapeljala, in ta je Kriftjane pravoverne na novič preganjat začel, sklenil je vse pravoverne škofe pregnati. Ko so v **Aleksandriji** po tem povelju At. pregnati hotli, al veliko ljudi se je zbralo, de so pred Viksim tega mesta **Aleksandrije** zanj prosili. Viksi piše to do Cesarja. **At.** pak je iz mesta bejxal, de bi zavolj njega nepokoja ne blo in se je skrel tam, kjer je bil njegov oča pokopan. Drugi dan je xe Viksi poslal vojšake **At.** vjeti, al ni ga blo več v mestu. Od Cesarja pak pride ta odgovor, de mora **At.** v njegovi cerkvi v **Aleksandriji** per miru pustili, to je **Valens** le storil, ko se je svojiga brata **Valencjana** bal, kateri je bil z **At.** dober, krivoverci so pa tudi **At.** pustili zato, de bi ne bil mel k Cesarjam, če bi ga bli preganjali, in de bi Cesarjam ne bil oči odperl, ko so začeli xe krivoverci oba Cesarja slepiti. Cerkev v **Aleksandriji** je bila sama v miru, dokler je **At.** xivel, drugod je blo povsod preganjanje od krivovercev in Cesarja **Valensa**. **At.** je bil petkrat iz mesta pregnan. **At.** se je sklenil z **S. Baziljam** pravo vero vterditi. 47 let je bil škof v mestu **Aleksandrije**. Eniga duhovna, **Petra**, je perporočil, de so ga za njim za škofa zvolili, kateri je pred z njim terpel in se z njim vojskval. Njegov pogreb je bil tak, de je vse preseglo, kar so Aleksandrinarji mu časti in ljubezni skazali. Voljo **S. Atanazija** so po smerti častili in zato mu res **Petra** za naslednika izvolili. Al komej je bil **Peter** škof, zakaj naglo so ga zvolili in xegnali, de krivoverci niso mogli zaverati, so xe krivoverci Arianarji Cesarja **Valensa** nadraxili in preganjanje se je na novo začelo, in posebno zoper perjatle **S. Atanazija** in zoper Bogu posvečene dvice. – V

Vifokovredni Gospod Gospod Duhni Oče!

Se Jem perporočim in Jim roko ukušnim, in Jim pošljem te teke, drugo sim pa poxgala. mišlila sim tudi to poslati kar sim poxgala, al ko mišlim de me poznajo, (kdo me bo **z** poznal če bi me Oni ne) de sim včasih preobčutljive vešti, bi me blo znalo to zlo nepokojno šturiti, ko bi bla začela si domišljevati, de Gospod zavolj mene še kej več terpe, ko imam vŕŕkozi zavelj tega grozne martre, ko bi bla jeŕ kriva de bi kdu kej terpel, poŕebnu pa ranjeniga še belj raniti, to me groza preleti. De me bli pa ta Gospod v- kako zmoto zapeljali tega ŕe Jem ni treba bati! tok sim tudi mišlila, kaj bodo te bukve in ti popirji doli v- **Ljubljano** ferfetali, ŕej Vladnik xe zdavnej to znajo in vedo kar je notre, ne gre raj ognju za dar, in ŕilo je reŕ na ogenj kakor mi je blo dragu, sim mišlila tudi, ŕej bi zna biti, toko dolgo ne brala, zakaj moje xivljenje ni gotovo od danes do jutre, ena majhna ŕila nej me pertifne, pa sim v- večnoŕti. in človek pač ne vé kaj **k** ŕe bo še na ŕvetu z- njim godilo, in nobeden tega ne vé, še veliko menj pa to ve, kaj ga v- večnoŕti perčakuje.

De ne bodo v- lkerbi, de bi se jef kej takiga derxala, kar gexejo, de Gospod cerkvi nasprot uxe, al dergaxi kakor vfi drugi; Tok Jim povem, De kar cerkev prekolne, To tudi jef Prekolnem. Rotim Jih de bi Jem ne blo prevech, de fim fi upala pifati Jim enomalo, zato fim pifala, ko se mati ne radi kej vmef meshajo, de bi mi z- befedo opravli kar je treba.

M. P.

Jef sim sedel v bukovi senzi in sim
pretečene čase premišluval in
moje serce je grosovitno milo
postalo.

Lazarus if geshtor ben